

LITURGIKUS ELMÉLKEDÉSEK

VI.

SZALÉZI MŰVEK

KRISZTUSSAL — AZ EGYHÁZZAL

14. füzet

**LITURGIKUS
ELMÉLKEDÉSEK
AZ ÉV MINDEN NAPJÁRA**

VI. RÉSZ

**FEHÉRVASÁRNAP UTÁNI PÉNTEKTŐL
ÁLDOZÓCSÜTÖRTÖK UTÁNI PÉNTEKIG**

SZALÉZI MŰVEK

Nihil obstat. Carolus Szitkey Soc. Sal., censor dioecesanus. Imprimatur. No. 6620/1946. Vacii, die 13-a Decembris 1946 † Josephus Episcopus.

Felelős kiadó: Szitkey Károly

10016 Szalézi Művek, Don Bosco nyomda, Rákospalota
(Felel: Kenéz János.)

BEVEZETÉS

A húsvéti liturgiában az uralkodó alapérzelem a lelki örvendezés. Ezt az örvendezést minden lelkiéletet élőknek önmagában is fel kell ébresztenie. Ha a liturgikus élet részesedés Krisztus életében, akkor világos, miután a nagybőjtben Krisztus szenvedéseire gondolva Vele szenvedtünk, most az ő föltámadására és mennybemene-telére emlékezve, örvendeznünk kell Vele.

A lelki örvendezés azonban nem is oly könnyű, ahogy azt az első pillanatra elgondoljuk. Könnyebb volt szenvedni, megosztva Krisztussal a gyötrelmeket, mint Krisztus örvendezésében résztvenni. Ugyanis a szenvedés az emberiség öröksége. Az örvendezés pedig a megdicsőültek élete. Lényegében a szenvedés emberi, az örvendezés pedig isteni.

Ez a néhány megállapítás segítségünkre lesz, hogy megértsük, milyen lelki felkészültséggel kell ezeket az elmélkedéseket átvennünk, hogy alkalmasakká váljunk a lelki örvendezésre. Ebben a lelki munkában észre fogjuk venni azt, ami gátol bennünket, elkedvetlenít és a földre nyom. Érezni fogjuk emberi mivoltunknak teljes súlyát. De ugyanakkor látni fogjuk, mily fönséges a lélek mennyországa, amely felé lendülni kell, hogy elmerülve az Isten gyermekeinek szabadságába, eljuthassunk majd Istenhez a teljes boldogság bírására.

A napi elmélkedés terhet jelent napi életünkben. De ez olyan teher, mely fölfelé visz bennünket. A madárnak is teher a szárnya. De vegyük le róla ezt a terhet, vajjon tud-e fölfelé szállni?

Tóth Tihamér

Péntek Fehérvasárnap után

Előkészület. — Szívleld meg a lelkiélet magasztos szépségére vonatkozó tanulságot. Kérd Istent, hogy megérthesd és meg is valósíthasd az apostolok tanítását.

I. — Az Apostolok Cselekedeteiben bizonyos Simon nevű varázslóról olvasunk. Ez nagy sikerrel űzte tudományát és sok pénzt keresett vele. Egyszer azonban hallotta Fülöp prédikációját, hitt és sok más polgártársával együtt megkezesztelkedett. De a hit sem hamvasztotta el lelkében a nyereszkeszkedés szenvedélyét, s az most már az eddigitől eltérő, de mindenképen káros formában jelentkezett nála. Láta Péternek az Úr nevében művelt csodáit, amint kézrátételével a hívek lelkébe vonzotta a Szentlelket, s meg akarta vásárolni tőle ezt a hatalmat.

Ebből láthatod, hogy a hit mitsem ér cselekedetek nélkül. Simon elfogadta ugyan az apostolok tanítását, de lélekben már nem tette azt magáévá, s régi szenvedélyeit követte: az üzérkedést, a kereskedést, a nyereszkeszkedést. Megtévedt akarata nem arra törekedett, ami igazán jó, s ez az akarat készítette arra, hogy silány pénzért igyekezzék megvásárolni a lelkiélet kincseit. Ha most erről elmélkedel és Simon eljárását vizsgálod, bizonyára nemtelennek találod azt. De nem vagy-e te Simonnál is rosszabb, amikor futó gyönyörért, múló élvezetért feláldozod lelked-javát?

II. — Hallgasd csak te is az apostol szemre-

hányását, s igyekezz azt lelki haladásodra fordítani. „Szíved nem igaz az Isten előtt. Térj meg tehát ezen gonoszságaidból: s kérd az Istent, hogy szívednek ez a gondolata talán megbocsátassék. Mert azt látom, hogy a keserűség epéjében és a gonoszság kötelékében leledzel.” Elmélkedj te is ezeken a szavakon. Tarts szemlét mindennapi életed cselekedetei fölött, és vizsgáld meg, nem érdemelnéd-e meg te is hogy szemre vessék, szíved nem igaz Isten előtt. Tudnod kell, hogy a szenvedély, bármi legyen is az, rabláncra fűzi a lelket, és akadályozza annak Istenhez szárnyalását.

Vallási életünk gyökeresen keresztény legyen, éljük át teljes lelkünkkel. Mihelyt engedünk valamiben bizonyos okból vagy érdekből, hamarosan nagyobb dolgokkal is megalkuszunk, s végül annyira süllyedünk, hogy már észre sem vesszük, milyen nyomorúságba jutottunk. Igyekezz mindig számot adni magadnak cselekedeteid indokairól, nehogy csak külső máz legyen rajtad a kereszténység.

III. — Az a szegény, önmagát ámitó ember meg akarta venni a Szentlélek közlésének hatalmát. Valószínűleg tudatlansága okozta, hogy meg sem értette kérésének képtelenségét. Ezen nincs is miért csodálkoznunk. Inkább azon csodálkozz, hogy te, aki alapos vallásoktatásban részesültél, és módod van a tökéletesedésre, még mindig nyomorúságos anyagi áldozatokkal próbálsz az Úr lelki adományait kicsikarni. Isten ajándékai, kiváltságai nem vásárolhatók meg. Csakis Ő dönthet felőlük, s nem a mi dolgunk, hogy kutassuk, miért nem adja meg, amit kérünk Tőle, vagy előírjuk Neki, milyen mértékben ossza ki kegyelemkincseit a lelkeknek.

Nem annyit jelent ez, hogy most már abba-hagyd az imát, ne könyörögj az Úrhoz. Sőt el-

lenkezőleg. Gyakran előfordul a lelkiéletben, hogy az alázatos és állhatatos ima különös kegyelmeket, kiváltságokat biztosít. Az ima tehát hatalmas fegyver a teremtmény kezében, s a Teremtő öröme szolgál, ha vígaszunknak, támaszunknak tekintjük azt lelkiéletünkben. „Mindig imádkozni kell és soha abba nem hagyni.”

Jófeltétel. — Vizsgáld meg, nem mulasztod-e el restségből, hogy Isten kezébe helyezd lelki ügyeidet. Határozd el, hogy minden nap külön imádkozol a végső állhatatosság kegyelméért.

155.

Szombat Fehérvasárnap után

Előkészület. — Helyezkedj Isten jelenlétébe, látogasd meg lélekben a Jézus lépteitől megszentelt helyeket, s igyekezz az apostolok buzgóságát követni, akik fáradhatatlanul terjesztették a keresztény tanítást. Kérd Isten kegyelmét, hogy hasznot meríts ezekből a tanulságokból.

I. — „Vala Cezareában egy Kornélius nevű vallásos és istenfélő férfiú, egész házanépével együtt, ki sok alamizsnát osztott ki a nép között s folyton-folyvást imádkozott az Istenhez.” Evangéliumi egyszerűséggel áll előttünk az igaz ember egész jelleme. Ez az ember minden biztonnyal közreműködött Isten kegyelmével, s mindenben hű volt Hozzá. Hát te? Elmondhatod-e te is, hogy igaz ember vagy Isten előtt, s mindenben hűséges Hozzá?

A kegyelemmel való hűséges közreműködése révén Kornélius nagy kiváltságokban részesült. Egy napon angyal jelent meg előtte s Isten nevében meghagyta, hogy menjen Péterhez, ott majd megtudja, mi a teendője. Világos tehát,

hogy az Úr néha rendkívül módon érintkezik választottaival. Biztos lehetsz ezek szerint, hogy ha hűségesen megtartod Isten törvényét, bármilyen kétséged vagy nehézséged van is, az Úr majd módot talál arra, hogy megmutassa neked a követendő utat.

II. — Ugyancsak tények bizonyítják ennek az igaz embernek a jámborságát, kit annyira magasztal a Szentírás. Az angyal megjelenése alkalmával megkérdezte: „Mi az, Uram?” s máris kész volt, hogy meghallgassa és teljesítse az isteni parancsot. Fontold meg, te is így teszel-e, ha Isten nevében ad neked tanácsot vagy irányít téged valaki, bizalommal fogod-e és készségesen teljesíted-e kívánságait? Nem tarthatsz igényt arra, hogy Isten különleges eszközökkel adja tudomásodra akaratát. Vagy a körülmények, vagy személyek, vagy pedig feljebbvalóid parancsai révén irányít téged.

Dé bármi módon nyilvánítja is az Úr veled kapcsolatos óhajait, ha igazán a feltámadás életét akarod élni, készségesen el kell fogadnod rendelkezéseit. Isten szava egyszerű belső sugallat útján is tudomásodra juthat. Sohase hanyagold el az ilyen sugallatokat, gondold Szent Ágoston szavára: „Timeo Dominum transeuntem” — Félek, hogy az Úr elmegy mellettem, felajánlja nekem kegyelmét, s ha visszautasítom, vissza sem tér többé. Nem tehetsz-e magadnak szemrehányást ebben a tekintetben, ha multadra gondolsz? Kérj Istentől bocsánatot hanyagságod miatt és határozd el, hogy ezentúl jobban ügyelsz a belső összeszedettségre, hogy tisztábban halljad és készségesen kövesd Isten szavát.

III. — Mialatt az angyal megjelent Kornéliusnak, Szent Péternek is látomása volt, de másfajta. Valami háló-félét látott leszállni az égből s „mindenféle négy lábú, földi csúszómászó és

égi madár volt benne." Ugyanakkor hangot hallott, mely felszólította, hogy ölje meg ezeket az állatokat és egyék belőlük. Ő visszautasította ezt, mondván, hogy semmi közönségeset és tisztátalanat nem ehett. A titokzatos hang erre így felelt: „Amit az Isten tisztává tett, ne mondd azt közönségesnek." Szent Péter sehogyszem tudta megérteni a látomás jelentését. Ekkor érkezett meg Kornélius, az angyal felszólítására.

Péter most már értette a dolgot. Az a látomás végtelen távlatokat mutatott meg neki, belátta, hogy hatalmas területeket kell meghódítania az Isten országa számára. Mint a születő Egyház feje, be kell fogadnia mindazokat, akik Isten nevében jönnek hozzá, akkor is, ha látszólag „közönségesek és tisztátalanok". S az apostol így kiált fel: „Valóban tapasztalom, hogy az Isten nem személyválogató." Ilyen legyen a te felfogásod is az apostolkodásról, melyet Isten kíván tőled a lelkek javára. Ne szabj határokat tevékenységednek, ne dolgozz csupán János vagy István üdvösségéért, akik rokonszenvesek neked, hanem egyetemes elképzelésed legyen Isten országának követelményeiről. Nem vezetted-e eddig előítélet, túlzott óvatosság jócsekedeteidben? Elmélkedj ezen, és tégy jófeltételt.

Jófeltétel. — Mondj el mindennap egy imát a szegény hitetlenek megtéréséért.

156.

Húsvét utáni második vasárnap

Előkészület — Isten igéjének átelmélkedése mindig erőt, vigaszt nyújt a léleknek. A mai szent evangélium különösen biztató jellegű. Kérd az Úr kegyelmét, hogy annak minden értékét megragadd és lelki haladásodra fordítsd.

I. — „Én vagyok a Jó Pásztor.“ Nem első ízben szól itt a Szentírás a pásztorról és a nyájról Isten és a lelkek kapcsolatának szemléltetésére. Ezek a szavak a legnagyobb bizalomra indítanak bennünket. Így szól az Úr prófétája szájával: „Ime én magam keresem fel juhaimat és viselem gondjukat... és kiszabadítom őket minden helyről, amerre elszéledtek a felhő és a sötétség napján... a saját országukba viszem és... a legdúsabb legelőkön legeltetem őket...”

Milyen vigasztaló a Jó Pásztor kijelentése! A te szegény lelkedet talán leverte a belső vihar, kimerítette a küzdelem, rettenetes, vigasztalan magány terhe nehezedik rád. De kelj fel, hallgassd a Jó Pásztor szerető szavát: „Én magam legeltetem juhaimat és én pihentetem meg őket, úgymond az Úr Isten. Az elveszettet megkeresem, az eltévedtet visszavezetem, a sebesültet bekötözgetem, a gyengét megerősítem, a hízottat és az erőt megoltalmazom, és igazságosan legeltetem őket.”

II. — Hallgassd meg és elmélkedj rajta. Talán a te lelked is elfáradt a kemény és nyomasztó kísértésben, elveszett a kétségek és nehézségek között, eltévedt az értelem vagy az érzékek lázadása nyomán, megsebesült a bűnöktől és bukásoktól, talán súlyosan beteg... Nos, nem akard-e meghallgatni a Jó Pásztor hívó szavát? Nem akard hallani, milyen szeretettel szólít magához, nem teszel-e félre utadból mindent, ami távol tarthatna tőle: a szomorúságot, a csüggedést, a bizalmatlanságot s a félelmet, hogy a te Pásztorod nem ismer meg többé? Tárd fel végre szívedet a remény előtt. Felelj a te Uradnak.

Isten vár téged, hogy „a legdúsabb legelőkön legeltessen”. Ime a tabernákulum, talán sokszor haladsz el közönyösen előtte. Pedig ott a te eledeled, a lelkedet tápláló kenyér, „az örök élet kenyere.” Ime az Egyház és Fejének, Krisztus

helytartójának csalatkozhatatlan szava, ime a hitoktatás, melynek hasznát vehetnéd. A Jó Pásztor nem engedi, hogy a jó legelőben hiányt szenvedj, s olyan életpályára helyezett, ahol minden lényeges lelki táplálékban részed lehet. De talán magad vetted meg mindezeket?

III. — Jézus valóban a Jó Pásztor. Ő vezeti juhait: „Én vagyok az Út”. Törvényével, tanításával, a szentségekkel, a Szentlélek sugallataival vezet. Vigyázz az ő juhaira. Tulajdon életedben is tapasztalhattad ezt. Gyakran érezted már Isten szemét magadon: Ő mindig jelen van: az öröm és boldogság óráiban, a fájdalmak idején tanusított derűs megnyugvásban, a szenvedés elviselésében tanusított erőben. Ha hitből élsz, sohasem kell majd Isten állandó jelenlétének vizsgálását nélkülözned mindennapi életed eseményeiben.

Mindeddig arról elmélkedtél, hogyan gondoskodik a Pásztor az ő juhairól. De talán neked is megadta az Úr a lelkek utáni szomjúságot, talán neked is van nyájad — s vezetned kell azt példáddal, szavaddal, tökéletes keresztény életeddal — neked is vigyáznod kell rá testvéri tanáccsal, gondoskodással és állhatatossággal, melyet semmiféle nehézség nem törhet meg. Vajjon teljesítetted-e mindig azt a feladatot, melyet a Gondviselés bízott reád? Gondolsz-e arra, hogy ha egyetlen lelket megmentesz, visszavezetsz Krisztus aklába, ezzel mérhetetlenül szent munkát végzel?

Jófeltétel — Vizsgáld meg, hogy mint juhocska teljesítetted-e kötelességedet a Jó Pásztor iránt. Vizsgáld meg azonban azt is, hogy mint pásztor gondoskoddál-e a reádbízott lelkekről. Kérd az Úrtól az igazi apostoli lelkületet.

Húsvét utáni második hét hétfője

Előkészület — Helyezkedj Isten jelenlétébe, s kérd az ő kegyelmét, hogy elmélyíthesd lelkedben tegnapi elmélkedésed eredményét, s lelki haladásodra fordíthasd azt.

I. — „Én vagyok a Jó Pásztor, és ismerem enyéimet, és ismernek engem enyéim.” Jézus valóban egyenkint ismeri a lelkeket és minden egyes lélekről mindent tud. Tudja, milyen különleges kegyelmekben részesült, milyen különös nehézségekkel kellett megküzdenie a tökéletesség útján, milyen külön harcokat kellett megvívnia, nehogy Pásztorának parancsai ellen vétessen. Tudja, milyen segítségre van szüksége minden egyes léleknek, s mindegyiket a szükség szerint vezeti, óvja és erősíti.

Téged is ismer tehát, lelked mélyéig ismer. Mindazt tudja rólad, amit szívesen eltemetnél egy rejtett kuckóba, ismeri legtitkosabb gondolataidat, vágyaidat, szándékaidat. Láthatod, mekkora esztelenség tehát, ha az emberek előtt leplezed gonoszágodat, lelki nyomorúságodat. Mít ér az emberek becsülése, elismerése, ha Isten becsülésében, elismerésében nincs részed? Megnyugtathatod-e lelkiismeretedet az emberi elismeréssel, ha egyszer Isten iránti hálátlanságod furdalja lelkedet?

II. — A Jó Pásztor nem csupán ismer, de szeret is téged, fogyatékoságaid, gyarlóságod ellenére. S azt állítja, hogy az ő juhái is ismerik Őt. Te is juhái közé tartozol. Elmondhatja-e Jézus rólad, hogy igazán ismered Őt? Elmondhatod-e te, hogy mindent megtettél és megteszel, csak hogy egyre jobban megismerd Őt? Ne feledd, azért vagy a világon, hogy Istent megismerd, szeresd és szolgálj. Gondolj az apostol figyel-

meztetésére: „Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, egyedül igaz Istent, és akit küldöttél, Jézus Krisztust”.

Kötelességed, hogy minden eszközzel tanulj, megismerd Istent, az ő tanítását, törvényét. Hasznodra fordítottad-e mindig az Úrtól kapott eszközöket, a prédikációt, lelkigyakorlatot, gyóntatód vagy lelkivezetőd egyéni tanácsait, a jó olvasmányokat? Gondold meg, hogy csak az Úr megismerésével értheted meg az Ő reád vonatkozó akaratának megnyilatkozását. Az isteni akarat legtöbbször a körülmények, látszólagos véletlenek formájában nyilvánul meg. Ne feledd, hogy csak Jézust megismerve szeretheted az Ő akaratát, s teljesítheted azt tökéletesen és nagy-lelkűen.

III. — „Az én juhaim ismerik az én szómat.” Akár nyugalmas, akár viharos percekben szólít, akár napsütésben, akár borús égbolt alatt, akár olyankor, midőn közel vannak juhaid, akár, amikor távol vannak tőle, akár olyankor, amikor szükségesnek látszik s közbelépése, akár pedig, amikor fölöslegesnek tűnik, mindez nem határoz. Az Ő juhaid ismerik az Ő szavát, követni akarják irányítását, magukévá akarják tenni kívánságait.

Te is így felelj meg Isten hívásának. Sokszor úgy látszik, mintha képtelen dolgokat kívánna tőled az Úr, kísértésbe esel, hogy visszariadj a nehézségtől azzal a kifogással, hogy az Úr ezt nem kívánhatja tőled. A következő szabályra gondold, azt kövesd különösen a bizonytalanság és csüggedés idején: valahányszor kételkedel, hogy egy előtted álló feladatot az Úr kíván-e tőled, kérj azonnal tanácsot lelkivezetődtől. Őszintén és kimerítően add elő a körülményeket, s az ő válasza az Úr akaratát tükrözi majd.

Jófeltétel — Tekintsd át életedet, s úgy intézd ügyeidet, hogy inkább vigasztaló, mint félelmes

gondolatul szolgáljon Isten mindent látó tekintete, mely legtitkosabb vágyaidat, szándékaidat is észreveszi. Imádkozd az Egyházzal: „Uram, adj nekem egyenes lelket!”

158.

Húsvét utáni második hét keddje

Előkészület — Helyezkedj Isten jelenlétébe, s elmélkedj az Ő szavain. A Jó Pásztornek mondja magát, aki életét adja nyájának üdvösségéért.

I. — A húsvéti idő liturgiája valósággal telve van örömmel. A húsvéti ünnepi ének egyik sora éppen heti elmélkedésünk tárgyára vonatkozik: „A Bárány juhokat váltott meg, és a bűnnélküli Krisztus kibékítette az Atyával a bűnösöket.” A lelkek megváltása befejeződött, miután Krisztus, a szent és ártatlan Bárány feláldozta magát üdvösségünkért, önmagát ajánlotta fel kedves Áldozatként a megsértett isteni Felségnek. Gondolj egy percre az emberiség szomorú helyzetére: összűleink lázadása után, s megérted, miért töltötte el a megváltás oly ujjongó örömmel a lelkeket.

Ennek a végtelen örömnél a gondolata azonban ne feledtesse veled, hogy az fájdalomból fakad, az Istenember áldozatának gyümölcse. Jézus Krisztus, a Jó Pásztor életét adta juhaiért. Olykor talán őszinte kegyelettel elmélkedtél az Úr kínszenvedéséről, a kereszti ájtatosságot végezted. Mégsem indult meg szíved az ártatlanul Elítélt szörnyű gyötrelmeinek gondolatára. Szemléld most újból Jézus kínszenvedésének rettentő tusáját, s a Jó Pásztort lásd Benne, aki szeretetből életét adja nyájának üdvösségéért.

II. — „Olyanok voltatok mint a tévelygő juhok”, mondja Szent Pál az első athéni híveknek.

Ezt a gondolatot veti fel az Egyház mai liturgiája. Gondold meg, hogy te is tévelygő juhocska voltál az eredeti bűn folytán, vagy a keresztény élet megtagadása következtében, s te is a Jó Pásztor érdemei által kerültél vissza az akolba. Hallgasd a próféta szavát: „Az ő kékségével gyógyultunk meg. Föláldoztatott, mert ő akarta. Mint a juh, leölésre vitetik és megnémul, mint a bárány nyírója előtt és nem nyitja meg száját.”

Talán lelki restségből nem elméltél elég gyakran erről a magasztos és elévülhetetlen igazságról. Talán oly csekély volt benned a buzgóság, hogy az egészet nem tekintetted téged személyesen érintő dolognak, hanem inkább igen távoli történelmi eseménynek. Ébredj, lanyha lélek, ne engedd, hogy a gonosz szellem elaltasson. Ő meghamisítja látásodat. Vesd el magadtól az ő hazugságait, szemléld az Üdvözítő és Megváltó Jézus Krisztus halálát a maga valóságában és örök időszerűségében.

III. — Jézus felajánlotta értünk véres keresztáldozatát. De azóta is minden nap megújítja áldozatát az oltáron. A szentmise valóban a Kálvária áldozatának vértelen megisméltése, megújítása. Az isteni Áldozat mindennap bemutatja önmagát az Atyának a gyarló, bűnös emberekért, azokért, akik életükben megtagadják keresztelési fogadalmukat, Isten törvényét, parancsainak hűséges megtartását. Te talán nem bántod meg Istent halálosan, nem hágod át súlyos mértékben az ő törvényét, napodat mégis átszövi a sok apró hiba, a nagylelkűség hiánya, az áldozat megtagadása.

Tudod-e, milyen végtelen értéke van egy szentmisének? Elnyeri bűneid bocsánatát Isten igazságosságától, csökkenti földi, ideigvaló büntetésedet olyan mértékben, amennyire résztveszel a szent áldozatban. Istentől bocsánatot esd

ki soha meg nem gyónt, de megbánt bocsánatos bűneidért. Gyengíti veled szemben a sátán hatalmát, sok veszélytől és bajtól megóv, nagyobb dicsőséget szerez a mennyben, módot ad neked Isten fölségének méltó dicséretére, a lelkeknek a tisztítótűzből való kiszabadítására. Gondoltál-e már arra, milyen végtelenül drága kincs áll rendelkezésedre?

Jófeltétel — Ma nagyobb megértéssel végy részt a szentmisén, s határozd el, hogy Isten végtelen szeretetének ezt az adományát sohasem hanyagolod el szándékosan.

159.

Húsvét utáni második hét szerdája

Előkészület — Helyezkedj Isten jelenlétébe, s kérd az ő kegyelmét, hogy követni tudjad példáját és az apostolok buzgóságát a lelkek megmentéséért.

I. — A mai breviáriumi olvasmány a börtönnel fenyegetett Szent Pál megindító szavait olvastatja velünk. Az apostol magyarázatot ad cselekedeteiről, de nem azért, hogy apostoli tevékenységét dicsérje, hanem, hogy elejét vegye az újkeresztények esetleges megbotránkozásának, ha üldöztetéséről és bebörtönzéséről hallanak. Hallgasd, az apostol őszinte kijelentéseit: „Ti tudjátok, hogy... miképpen voltam veletek az egész idő alatt. Szolgáltam az Úrnak teljes alázatossággal, könnyhullatások és megpróbáltatások között. Semmi hasznosat el nem hagytam, hogy nem hirdetem volna nektek, s nem tanítottalak volna titeket.”

„És most... a Szentlélek értésemre adja, hogy bilincsek és szorongatások várnak rám Jeruzsálemben. De mindettől nem félek s életemet sem

tartom értékesebbnek, mint magamat, csak elvégezhessem pályafutásomat... És köztetek is támadnak férfiak, kik fonák dolgokat beszélnek... Őrködjete azért... Nem kívántam senki ezüstjét, aranyát... Mindenben megmutattam nektek, hogy ekként munkálkodva kell segíteni a gyöngéken és megemlékezni az Úr Jézus szavairól, mert ő mondotta: Nagyobb boldogság adni, mint kapni."

II. — Ime, milyen gyönyörű képet fest Szent Pál a Jó Pásztorról. Bebörtönzése előtt nem is gondol a reá váró szenvedésekre és üldözésekre. Minden gondja az, hogy nyáját óvja a hamis pásztoroktól. Milyen csodálatosan önzetlen és milyen buzgón fáradozik a reábízott lelkek érdekében. „Csak elvégezhessem pályafutásomat” — mondja jó pásztor módjára. Vizsgáld meg, teljesít-e te is Isten akaratát, nem kíméled-e önmagadat a fáradságtól, s nem hanyagolod-e el mások lelki gondozását.

Ne gondold, hogy ezen a téren nem kell lelkiismeretvizsgálatot végezned, ha nincs is kifejezett apostoli feladatköröd. Sok jót tehetsz azért a lelkekkel, ha életed jó példájával, biztató, jó szóval közeledel feléjük. Ha nincs is részed hitedért üldözésben mint Szent Pálnak, azért felajánlhatod az Úrnak napjaid apróbb-nagyobb szenvedéseit a lelkek üdvéért. Az ilyen apostolkodás mindenkinek módjában áll. Csak nem akard ezt is visszautasítani?

III. — A tegnapi elmélkedésben azt a felismerést igyekeztél elmélyíteni, hogy a szentmise végtelen értékű, s a naponkinti szentmishallgatás nagy kegyelmekkel jár lelkiéleted szempontjából. A szentmise főrészei a felajánlás, az átváltozás és az áldozás. Ha szervesen és hathatósabban akarsz résztvenni a szent áldozaton, ajánlj fel magad is valamit Istennek, kérd Őt, változtassa át adományodat, áldozd fel azt az ő dicső-

ségére. Ezért a kisebb vagy nagyobb napi szenvedéseket, fájdalmakat Isten adományainak tekintsd, amelyeket felajánlhatsz neki, az isteni Áldozattal egyesítve, a bűnösök megtéréseért az igazak, állhatatosságáért, a lelkek üdvösségeért.

„Nagyobb boldogság adni, mint kapni”, mondja Szent Pál. Ez a gondolat kísérjen minden apostoli munkádban, minden jócselekedetben. Csakis a jót tedd, s azt is mindig Isten dicsőségéért, a lelkek iránti szeretetből. Légy résen a cselekedeteidbe esetleg beszüremelő szenvedélyekkel szemben, nehogy tulajdon érdekedben cselekedj. Csakis hogyha érdek nélkül fáradozol, ha véges szempontoktól eltekintesz, számíthatsz isteni jutalomra, s miként Szent Pál apostol, hitestvéreid becsülésére és szeretetére.

Jófeltétel — Egyesülj a katolikus Egyház magasztos szándékaival. Imádkozz és hozz áldozatot a máshitűek megtéréseért, a hazától távol élők állhatatosságáért, nehogy lelküknek kárát vallják.

160.

Húsvét utáni második hét csütörtöke

Előkészület — Helyezkedj Isten jelenlétébe, s kérd kegyelmét, hogy megértsd, milyen lelkülettel fáradj a jó ügy győzelméért, s kérj erős akaratot, hogy ezt a lelkületet a gyakorlatban is valóra váltsad.

I. — Láttad már, milyen gonddal őrzi a Jó Pásztor az ő juhait. Ő a juhok gazdája. A juhek övéi, ezért szereti, őrzi, oltalmazza, védi őket. Gondolj Szent János Evangéliumának szavaira: „Mivel szerette övéit, mindvégig szerette őket”. Lelkedet béke, nyugalom, derűs bizalom töltse el abban a biztos tudatban, hogy ilyen Pásztorod, Gazdád, Atyád van! De gondold meg:

valóban csak neki szolgálsz-e határtalan odaadással?

Ki tudja, hányszor hallottad már azt a mondat: „Nem lehet két úrnak szolgálni”, de talán schasem mélyítetted el lelkedben ennek igazságát és valóságát. Úgy gondolod talán, hogy nem vagy köteles az Úr teljes és kizárólagos szolgálatára, mert ez a papok, szerzetesek feladata. Ne engedd, hogy olyanok ámítsanak, akik érdekből el akarnak távolítani a Jó Pásztor aklától. Bizony, ha nem tettél is különös fogadalmakat Istennek, pusztán keresztséged tényénél fogva kizárólagosan Krisztusé vagy, követned kell az ő törvényét, teljesítened akarátát, szeretned gondviselésének intézkedéseit, védelmezned az ő ügyét, egyéni életformád lehetőségeihez, adottságaihoz híven. **Mindent odaadni**, nem jelenti, mint sokan hiszik, nagy dolgokat adni. Hanem azt jelenti, hogy **kis dolgokat nagy szeretettel adunk**. Tégy gyakorlati jó feltételt.

II. — Ne engedd, hogy béresek ámítsanak. Vizsgáld meg a pásztor jellemvonásait az evangéliumi minta szerint. Akkor könnyebb lesz védekezned ellenük, felismerned és kerülnöd őket, nehogy hálójukba kerítsenek. Sokszor igazi pásztorok mezében lépnek fel. Nézd meg azonban, hogyan cselekszenek, ne csak szavaikra, ígéreteikre hallgass. Talán dús legelőket ígérnek, később pedig már meglévő táplálékoktól is megfosztanak, megcsalnak, visszaélnak hiszékenységgel. Elérik, hogy lemondasz vallási életedről, a kegyelemről, a szentségek segítségéről, száraz és lakatlan helyekre vezetnek s a bűn sziklás vidékén elhagynak, ahonnan, szegény sebzett juhocska, soha vissza nem térhetsz!

Légy résen azokkal szemben, akik az Egyház, a szentségek elhagyására akarnak rávenni, s azt ajánlják, hogy **lélekedben** gyakorold vallásodat. Neked szükséged van a táplálékra, ha nem

akarsz éhenveszni. Ne hallgass a hamis pásztorokra, béresek azok, csak a maguk érdekével törődnek, nem bántja őket, ha a juhok megsebesülnek vagy elpusztulnak. Sokan pénzt kapnak azért, hogy konkolyt, bűnt vessenek. Krisztus aklának oly sok az ellensége, s annyiféle eszközzel harcolnak!

III. — A béresek, akik nem gazdái a juhoknak, önzők és kapzsiak. Nem akarnak lemondani a maguk javáról, érdekéről, s menekülnek a veszedelem elől. Ne kövesd őket, még kis dolgokban sem, ne feledkezz meg Isten dicsőségéről és a lelkek javáról, ne csupán a magad hasznát tekintsd.

A szentek egyessége minden keresztény embert egységbe fűz, tehát mindenkinek teljesítenie kell szeretetszolgálatát felebarátjával szemben. Ez a szeretet elsősorban lelki téren nyilvánuljon meg. Minden keresztény érezze magát felebarátja pásztorának, abban a tudatban, hogy teljesítenie kell a szeretetteljes éberség, a testvéri szolgálat, a kölcsönös segítség reábizott feladatát. Teljesítted-e ezt a küldetésedet?

Jófeltétel — Tégy valami gyakorlati jófeltételt ezzel vagy azzal a személlyel kapcsolatban, aki Krisztus aklán kívül él, hogy visszavezesd őt az Úr legelőjére.

161.

Húsvét utáni második hét pénteke

Előkészület — Gondolj a katolikus Egyházon kívül élő számtalan lélekre, s kérj az Úrtól lángoló buzgóságot ezeknek a lelkeknek megtérítésére.

I. — Az elmúlt vasárnapi evangéliummal kapcsolatban különösen az isteni Üdvözítő követ-

kező szavain elmélkedj: „Egyéb juhaim is vannak, melyek nem ez akolból valók.” Mindenütt, ahol emberi teremtmény, lélek él, ott a Jó Pásztornek egy juha lakik. Mindnyájan az ő teremtményei vagyunk, mert Ő a mi Gazdánk, a világegyetem Királya. Az Atyaisten mindeneknek Teremtője, az Üdvözítő Jézus pedig mindeneknek Megváltója. Mindenképen Istentől valók vagyunk, akkor is, ha nem ismerjük Őt. Be vakok is vagyunk, amikor nem akarunk tudomást venni Arról, aki bennünket teremtett és fenntart.

Milyen fájdalommal, mély megindultsággal mondhatta Jézus ezeket a szavakat: „Nem ez akolból valók!” Gondolata messze szállt, s minden létező és eljövendő teremtményt látott. Talán azokra a lelkekre gondolt, akik már beléptek egyszer az akolba, később azonban a kárhózatba futottak onnan? Vagy azokra, akik sohasem léptek be az akolba? Szívén bizony mindannyian sebet ütöttek. Ha földi atya panaszkodnék fiainak bűnös távolmaradása miatt, menynyire megindulnának fájdalom! Az isteni Üdvözítő szavai pedig talán hidegen hagynak!

II. — „Azokat is ide kell terelnem”, folytatja Jézus még mindig távolmaradó juhairól szólva. Mindezt azért mondta, hogy Atyját megdicsőítse, műve elérje a kívánt célt, s a választottak száma teljes legyen. De különösen a lelkek javára gondolt, hiszen az egy aklon kívül nincs üdvösség, és senki sem óhajtotta a lelkek üdvét jobban mint Ő, aki életét adta értük.

Jézusnak e szavaiból az következik, hogy az apostoloskodásra feltétlenül szükség van. Igaz, Jézus közvetlenül is magához terelheti az eltévelyedett lelkeket, s meg is teszi, hiszen az ő kegyelme nélkül semmit sem tehetünk. Ő maga mondja: „Azokat is ide kell terelnem”. Csakhogy azt akarja, hogy mások is együttműködjenek Vele. Teremtményein át akarja véghezvinni a

megváltás művét, s ezért teremtményeiben él, azok egyet alkotnak Vele, az ő titokzatos Testének tagjai. Tagjain keresztül tereli aklába juhait, amelyek még távol vannak tőle.

III. — Isten egyébként ezerféle szállal igyekszik magához vonni a tévelygő lelkeket. Ha ismernők az isteni Gondviselés titkait! Ha megérthetnők, milyen csodálatosan alakulnak az események a lelkek üdvözülésének érdekében! A mai papi zsolozsma olvasmánya is azt igazolja. Szent Pál a zsidók vádjainak súlya alatt Caesarhoz fellebbez, s e helytartó Rómába küldi. Ott a felügyelet és ellenőrzés mellett is alkalma van arra, hogy sok pogányt megtérítsen a kereszténység számára. Ilyen módon teljesíti az isteni Gondviselés akaratát, mialatt az emberek azt hiszik, hogy akadályozzák küldetését.

Igy van ez mindig. Ember tervez, Isten végez. Az emberi rosszindulat az igazak ellen fordul, de Isten ezt is a maga terveire, a lelkek megszentelésére használja fel. A sátán üldözi az Egyházat, de az egy akol minden küzdelemben diadalmaskodik. Milyen ostobák is vagyunk, amikor kétségbeesünk, ha az események megváltoztatják terveinket, holott Isten tervét teljesítik be rajtunk, üdvösségünkre szolgálnak!

Jófeltétel — Ugyelj, hogy mindig készségesen ráhagyatkozz az isteni Gondviselés rendelkezéseire, még akkor is, ha nem érted meg azoknak indokoltságát.

162.

Húsvét utáni második hét szombatja

Előkészület — Elmélkedj a múlt vasárnapi evangélium zárószavairól, s adj hálát az Úrnak, hogy téged is meghívott az egy Pásztor oltalma alatt álló egy akolba.

I. — Jézus úgy áll elénk ebben a beszédében mint a Jó Pásztor, aki életét adja juhaiért. A beszéd végén tanítványainak szívét azok felé irányítja, akik még az aklon kívül élnek. Ezekre a lelkekre fordítja Ő maga is minden gondját, vágyát, erre az apostoli területre hív bennünket is. Búzdító szavaiban ígéret van, s ez az ígéret bizalmat önt belénk a missziós apostoli munka vállalására, akár távoli földrészek pogányaira, akár a közöttünk élő hitetlenekre irányul is az.

Jézus azt mondja, hogy az akoltól távolmaradó juhok: „hallgatni fogják az én szómat és egy akol lészen és egy pásztor”. Az isteni Mester itt arról beszél, hogy a pogányok közt is hirdetik majd az Evangéliumot, és pedig sokkal nagyobb sikerrel, mint a zsidók között. Pedig a zsidó nép előnyben részesült az Ábrahámnak tett ígéretnél fogva. Jézus viszont mindenkiért jött el közénk, s a jó hírt egyformán hirdették a zsidók és a pogányok között.

II. — Jézus tanítványai kétezer év óta hirdetik a jó hírt a bálványimádó pogányoknak, s a modern idők pogányainak, éljenek bár a még fel nem kutatott vadonban, vagy a legcivilizáltabb társadalomban. A misszionáriusok hódítása napról-napra terjed, s a tudomány, mint a hit eszköze, megkönnyíti ezt a hódító munkát. Másrészt a katolikus Egyház szakadatlanul hirdeti Isten igéjét. Minden jóakarató lélek meghallgathatja azt, és helyrehozhatja vallási tudatlanságát. Jézus Krisztus mindenkiért jött a földre, mindenkihez szól, mindenkinek megadja az alkalmat, hogy hallgathassa az ő szavát.

És nem csupán a szó hivatalos értelmében fogadjuk Jézus kijelentését: „Hallgatni fogják az én szómat”. Az isteni Mester nemcsak az Egyház hivatalos ige hirdetésén át mutat nekünk utat az igazság és az élet felé, a mennyország felé. Sőt, mindenkinek megmutatja a maga sajátos út-

ját, minden egyes léleknek világosságot ad sajátos hivatásával kapcsolatosan. Kinyilatkoztatja a népekre, nemzetekre és egyénekre vonatkozó akarátát, és pedig földi Helytartójának szavával épp úgy, mint kegyelmének, sugallatának ellenállhatatlan erejével. Jézus valóban velünk maradt, s velünk is marad a világ végezetéig.

III. — Jézus kijelentése a bizalom és öröm szava: a tévelygő juhok **hallgatni fogják** az ő szavát. Tehát nem közönyösen, hanem engedelmesen hallgatják s követik azt. Minthogy pedig hallgatni fogják az isteni Mester szavát, „egy akol lészen és egy pásztor“. Az Egyház feltétlen győzelmének, a földön megvalósuló Isten Országának és a mennyei Hazának ígérete ez. Ebben a mennyei Hazában a küzdő Egyház örökre összeforr majd a diadalmas Egyházzal. Mekkora bátorságot önthetnek lelkedbe ezek a kijelentések, mennyire elősegíthetik apostoloskodásodat!

Jézus különösen arra gondolt, hogy halála után az apostolok hirdette Evangélium megerősíti és gazdagítja majd az újszülött Egyházat, egy nyáiban, egy pásztor vezérlete alatt egyesíti a pogányokból és zsidókból lett keresztényeket. A jövőben pedig a hívők lelkét örömmel tölti el az az érzés, hogy az egy igaz Pásztor, Jézus Krisztus, s az ő földi Helytartója, a pápa vezeti őket. Csodálattal gondoljunk a római katolikus apostoli Anyaszentegyház bámulatos egységére.

Jófeltétel — Tápláld szívedben a Jézus Krisztus Egyháza és földi Helytartója iránt érzett hála és hűség érzelmeit.

163.

Húsvét utáni harmadik vasárnap

Előkészület — Képzeld el, hogy az apostolokkal együtt hallgatod Jézus bejelentését közeli távozásáról. Kérd az Urat, hogy sohase hagyjon

el kegyelmével, akkor sem, ha megfoszt az érezhető búzgóságtól.

I. — A mostani liturgia Jézus Mennybemenetelének nagy ünnepére készít elő. Ezért olvassuk a mai Evangéliumban Jézusnak tanítványaihoz intézett szavait: „Még egy kis idő, és már nem láttok engem, és megint egy kis idő, és meglátok engem, mert az Atyához megyek.” Közeledett a szenvedés ideje, a Jézus elő akarta készíteni apostolait az ő közeli halálára, nehogy a hitüket próbára tevő események meglepjék és megbotránkoztassák őket. Egyúttal meg is vigasztalja tanítványait, s bejelenti feltámadását. Milyen gyöngéden bánik Jézus a lelkekkel!

A fájdalom szavára az öröm szava következik: kis időre, alig három napra, az apostolok nem élvezhetik majd Jézus testi jelenlétét, de hamarosan viszontlátják őt. Jézus feltámad, s negyven napig marad tanítványai között, láthatják és megérintethetik, meggyőződhetnek feltámadásának valóságáról, hitük legértékesebb alapkövéről. S a feltámadás és a mennybemenetel között eltelt idő alatt tovább oktatja apostolait, megveti az Egyház örökös épületének alapjait.

II. — A szent Evangéliumnak e szavait lelki-életünkre, lelkünk állhatatlanságára is alkalmazhatjuk. Amikor az egyenes úton haladunk, amikor lelkünk a kegyelem állapotában van, látjuk az Istent. Amikor bűnbe esünk, nem látjuk Őt. A bűn úgy elhomályosítja látásunkat, hogy nem észleljük a világosságot. Maga az apostol is ezt a kifejezést használja, amikor a bálványimádásból a kereszténységre való áttérésről beszél: „Sötétség voltatok, most azonban világosság vagytok.”

A mai szentmise könyörgése is erről a felfogásról tanuskodik. Kijelenti, hogy Isten megmutatja igazsága fényét a tévelygőknek, hogy az igaz útra visszatérhessenek. Kéri, hogy méltók

lehecsünk a keresztény névre, s mindazt köves-sük, ami azzal megegyezik. A mai szentmise szentleckéje Szt. Péter első leveléből való. Ez rövid összefoglalását adja a keresztény életnek, s nemcsak az istenszeretet törvényének teljesítését, hanem a felebaráti szeretet betöltését is sürgeti. A pogányok — mondja az apostol — a jócselekedetekből megismervén titeket, dicsőíteni fogják Istent a látogatás napján. Isten lelkeket átjáró kegyelmével mi is együttműködhetünk keresztény életünk példájával.

III. — Az evangélium szavait: „Még egy kis idő és már nem láttok engem, és megint egy kis idő, és megláttok engem” — lelkiéletünk állhatatlanságára is alkalmazhatjuk. Olykor buzgók vagyunk, máskor lanyhák, néha világosság van bennünk, azután egy ideig homály. Egyszer-egyszer a nagylelkűség szavára hallgatunk, más alkalommal viszont önzésünkben burkolózunk. Mennyire megalázó gondolat, hogy ilyen állhatatlanok vagyunk, hogy gondolatunk, érzésünk, akaratumk ennyire ingadozó! Hogyan is bizhatnánk önmagunkban?

Önmagunkban nem bizhatunk, de annál inkább bizzunk Istenben. Ő változatlan, mindig ugyanaz az Isten, mindig készségesen támogat, s akkor is velünk van, amikor nem látjuk. Imádkozzunk, hogy állhatatosak maradjunk a jóban. Legyen meg az a tudatumk, hogy csak az állandó ima segítségével győzhetjük le a nehézségeket, lehetünk hívek elveinkhez, élhetünk az Evangélium világosságában, a Szentlélek vezetése alatt álló Egyháznak, az igazság letéteményesének törvényei szerint.

Jófeltétel — Igyekezz jófeltételeidhez hű maradni, még kis dolgokban is, hogy jóra hajló akaratodat erősítsed.

Húsvét utáni harmadik hét hétfője

Előkészület — Állítsd magad elé a tegnapi evangéliumi jelenetet, s kérd az isteni Mestert, világosítsa meg lelkedet, hogy megérthesd az ő szavait.

I. — Ma és a hét minden napján elmélkedjél a tegnapi szentmise evangéliumi szövegéről. Jézus bejelenti tanítványainak, hogy kis ideig nem látják Őt, majd kis idő múlva újból viszontlátjuk, azután megmagyarázza távollétét: „mert az Atyához megyek”. Jézus földi küldetésének befejezése után valóban visszatér Atyjához. Mint Isten nem is szakadt el tőle soha, sőt mindig a mennyországban maradt, de most emberségének visszatérésére utal. Dicsőséges emberi testével száll fel a mennybe Atyához, s az apostolok látni fogják mennybemenetelét, mert összehívja őket az Olajfák hegyén, s onnan emelkedik fel.

A keresztény élet vágya, célja az legyen, hogy az Atyához menjünk. Ha gondolatunk gyakrabban időznék a mennyei Hazánál, vágyunk igazi céljánál, nem torpannánk meg az akadályok előtt. Mit tegyünk, hogy el ne csüggedjünk a földi élet sivatagában? Tekintsünk Jézusra és kövessük őt Atyjához.

II. — Az apostolok nem fogják fel az isteni Mester szavainak értelmét. Főként azt akarják tudni, mint jelent a Jézus használta „kis idő” kifejezés. Ennek a szónak viszonylagos értelme igen közletről érinti őket. Maguk között tanakodnak, szinte nem is merik megkérdezni Jézust, mert attól félnek talán, hogy felelete igazolja féltelmüket, csakugyan nem láthatják többé Mesterüket. Jézus pedig atyai és résztvevő szeretetével olvas szívükben, s megmagyarázza szavait. Ne féljünk Tőle mi sem, tárjuk elébe kétségeinket, ne féljünk, hogy nem kapunk feleletet.

Jézus beszéde halandó életére, az apostolok szeme előtt lejátszódó nagy eseményekre is vonatkoztatható, de a történelemre is. Szavai utalhatnak halálára, feltámadására és mennybemenetelére. Utalhatnak az időre, amikor nem látjuk Őt testi szemünkkel, s a világ végére, midőn meglátjuk Őt, amikor eljő megítélni eleveket és holtakat. Ne csodálkozzunk azon, hogy azt mondja: „kis idő”, holott a világtörténelem századairól beszél. Isten előtt ezer év annyi mint egyetlen nap.

III. — Elmélkedjünk arról is, hogyan alkalmazható az evangélium a mi lelkünk belső életére. Kell, hogy hosszúnak találjuk az Úrtól távol töltött időt. Hogy hosszúnak tűnjék a munkába merült és az imától megfosztott idő, a világ követelményeit szolgáló s a tabernákulumtól távol leélt idő. Hosszúnak tűnjék főként a bűnben töltött idő. Ezt megrövidíthetjük, ha azonnal szentségi gyónást végzünk, s visszaszerezzük az elvesztett kegyelmet. Életünk folyása is hosszú legyen számunkra, mert távol tart bennünket igazi hazánktól, ahol végre színről-színre láthatjuk Jézust a dicsőségben.

Vigasztaljon az a gondolat, hogy minden elmúlik, az idő rövid, s ha életünk hosszúra nyúlik is, mindig csak „kis idő”, utána pedig a mennyországba jutunk, az Atyához megyünk. Szent Pál kifejezésével élve, tartsuk magunkat vándoroknak és idegeneknek a földön, mert nincs itt maradandó lakásunk. Ha tekintetünket állandóan a mennyei hazára szegezzük, az utolsó órában sajnálkozás nélkül, sőt örömmel hagyjuk el ezt a földet.

Jófeltétel — A bizonytalanság, a fájdalom, a tespedtség óráján így vigasztald magadat: „Az Atyához megyek”.

Húsvét utáni harmadik hét keddje

Előkészület — Hallgasd meg, miként készíti elő Jézus apostolait az üldözésre és vértanuságra, s kérd Őt, legyen melletted, amikor téged is megpróbál a szenvedés.

I. — Jézus előkészíti apostolait, hogy el tudjanak szakadni Tőle, előkészíti őket arra a küldetésre, amelyet majd be kell tölteniök. Habozás nélkül feltárja előttük, milyen súlyos nehézségeket kell legyőzniök, amikor Ő már nem lesz velünk. Így szól: „Bizony, bizony, mondom nektek, hogy ti majd sírtok és jajgattok, a világ pedig örvendezni fog.” S tudja, ha majd üldözik, börtönbe vetik, vértanuhalálra ítélik az apostolokat, megemlékeznek az Ő szavairól. Az ő Nevének szeretetéért üldözik majd őket, azért, mert az ő tanítványai. Jézus ezt nem is titkolta előlük, sőt kijelentette, hogy a tanítvány nem lehet különb Mesterénél, s ha a Mestert üldözik, tanítványait is üldözni fogják.

Mi magunk is sírunk, ha az isteni Mester tanítványai vagyunk. Az élet harc, hódítás, kötelesség, tehát szenvedés. A földi élet azonban a jövő élet magvetése. Miként a gabonaszem a földbe hullva elhal, hogy bő termést hozzon, ugyanúgy a megaláztatásra, a fájdalomra is szükség van, hogy a dicsőség gyümölcsét teremjük. Az élet nehéz óráiban gondolj ezekre a vígasztaló igazságokra, s tápláld szivedben a remény boldogító erényét. Hiszen csak a remény jegyében élhetünk békében, s várakozhatunk nyugodtan az örök javakra.

II. — Láttuk, hogyan áll lelkünk dolga a szenvedéssel szemben. Elsősorban tudjuk, mire számíthatunk. A szenvedés ne lepjen meg, ne találjon váratlanul bennünket. Készüljünk rá előre.

Ez az előkészület a győzelem titka. Csak az esztelen engedi, hogy váratlanul érje a szenvedés, mivel csak örömmel teljes életre készült. A keresztény ember kötelességet, tehát szenvedést vár az élettől. Tudja, hogy szenvednie kell, s felfegyverkezik a küzdelemre minden eszközzel, amit az éber és gondviselő Anyaszentegyház nyújthat.

Második megfontolásunk segítsen bennünket a fájdalom férfias viselésében. Gondoljuk meg, hogy a szenvedés szükséges dolog, s ha Jézus önmagának ezt választotta, úgy ezt szánja azoknak is, akiket szeret. Azért mondja Szent Jakab apostol: „Mivel kedves voltál Isten előtt, kellett, hogy a kísértés megpróbáljon téged.” A kísértésen pedig a megpróbáltatást, a fájdalmat értjük. A szenvedés tehát az Úr különös szeretetének jele, azonkívül a földiektől való elszakadás eszköze, és a mennyei dicsőség alapja. Ez a néhány szó az elmélkedés termőtalaja lehet.

III. — Az Úr nem elégszik meg azzal, hogy előre figyelmezteti apostolait a rájuk váró üldözésre és szenvedésre. Hirtelen fordulattal szembeállítja őket a világgal, mondván: „a világ pedig örvendezni fog”. A lélek nélküli világról beszél, arról a világról, amelyért nem akart imádkozni, arról a világról, amely csak a természeti kielégülést keresi és ismeri el, s úgy él, mintha nem is volna Isten. Ki mondana le közülünk a szenvedésről, hogy résztvegyen ebben a világban, tudván, hogy Jézus nem csupán megveti azt, de imádkozni sem akar érte, s így eleve kárhóztoknak nyilvánítja?

Jézus a szenvedés örökségét hagyta apostolaira, s azzal szembeállította a világ örömét. De olyan módon tette ezt, hogy az apostolok semmi esetre sem kívánhatták meg a világi örömet. A keresztény lélek nem tartja megaláztatásnak hogy szenved s igazságtalanul üldözik, mialatt

azok, akik joggal megérdemelnék a megvetést és büntetést, esetleg örvendenek és nagy tiszteletben részesülnek. A keresztény ember az örvendező világeért szenved, nem irigységből, hanem szeretetből. Annak az örömnak az alacsonyrendűsége miatt szenved, az örvendezők helyett szenved, hogy helyreállítsa az egyensúlyt, s felajánlja a maga fájdmát a bűnös öröm engeztelésére.

Jófeltétel — Fontold meg, mit vársz a jövőtől: ha kielégülésben gazdag életet ígér, szoktasd magadat a szenvedés gondolatához, mert az előbb, vagy utóbb biztosan elér.

166.

Húsvét utáni harmadik hét szerdája

Előkészület — Hallgasd meg újból Jézusnak tanítványaihoz intézett szavait, s vigasztalódj azzal a gondolattal, hogy Isten senkit sem próbál meg erején felül.

I. — Mialatt Jézus előkészíti apostolait az üldözésre és szenvedésre, nem feledkezik meg gyengeségükről sem. Igéretével vigasztalja őket, s azt hűségénél fogva, egész biztosan meg is tartja egykor. Így szól hozzájuk: „Ti majd szomorkodtok, de a ti szomorúságtok örömmre fordul.” Megismétli övéi előtt a szenvedés jóslatát. Sz szenvedni fognak. Nem csupán általános okokból, nemcsak azért, mert minden világra született embernek szenvednie kell. Mások rosszakaratára miatt kell majd szenvedniök, azért, mert a világ, amely örvend, üldözi és kínozza azokat, akik nem hajlandók vele együtt örvendezni.

Szomorúságuk azonban örömmre fordul. Eltelik az a **kis idő** itt a földön, a kínok és fájdmak is elmúlnak, s az apostolok halhatatlan dicsőséget

élveznek majd a mennyországban. A mi szenvedéseink is végetérnek egyszer s szenvedéseink arányában részesülünk majd a mennyei örömköben is, ha Isten iránti szeretetből szenvedtünk. Mert nem úgy van, hogy a fájdalomra öröm következik, hanem maga a fájdalom változik örömmé. Fontos igazság ez, a világias emberek meg sem érthetik, a szentek viszont oly jól megértik, hogy sóvárognak a szenvedésre.

II. — Már itt a földön ismerjük a titkot, hogyan változik a fájdalom örömmé. Tegnap elméltünk ezekről a szempontokról. Fontold meg még azt is, hogy a szenvedés Jézushoz tesz hasonlóvá, márpedig tudjuk, hogy tökéletességünk az ő követésében áll. A szenvedés bűneink engesztelésének egyik eszköze, előkészít, hogy beléphessünk egykor a dicsőség Országába, ahová csak a széplőtelenek juthatnak. Minél jobban megtisztít a szenvedés a földön, annál biztosabb lesz reményünk a mennyországra.

A szenvedés nagy áldásait tekintve az apostol azt mondja, hogy nemcsak félnünk nem szabad a fájdalomtól, de egyenesen kívánnunk kell azt. A rövid, pillanatnyi földi szenvedés örök boldogságot érdemel számunkra. A szenvedés valóban megtisztít a salaktól, segítségével kiirtjuk hibáinkat, elszakadunk a földi hiúságoktól, s így hathatós eszköz a lelki felemelkedésre. Azonkívül drága arany a szenvedés, lelkeket vásárolhatunk rajta. Miként Jézus keresztyével váltott meg minket, úgy mi is, szenvedéseinket az övével egyesítve, a lelki hódítás hathatós eszközeivé tehetjük azokat.

III. — Olyan dolog a szenvedés, amit nem kívánunk. Természetünk kielégülésre szomjazó vágyába ütközik, szembekerül akaratumk törekvésével. Azt mondhatjuk tehát, hogy a fájdalom igazán, mélyen emberi dolog. Hogyan változtathatjuk mégis természetfölöttivé, sőt mi több,

örömmé? Először is akaratí törekvéseinken kell változtatnunk, meg kell egyeztetnünk akaratunkat Istenével. Isten küldi nekünk a szenvedést, mivel pedig az értelem az akarat ura, a fájdalom örömmé változik, amikor Isten tervét, Isten szeretetének világosságát látjuk benne. Az Atya szeretetébe vetett őszinte hit révén még a vértanuságot is örömmel fogadjuk.

Örvendjünk, ha résztvehetünk Jézus szenvedéseiben, ha megpróbáltatás ér. Semmi sem oly kedves Istennek, mint a fájdalomban tanusított derűs magatartás. Mi bizonyítja legjobban Isten iránti szeretetünk őszinteségét, az ő törvénye, akarata iránt tanusított hűségünket, mi vonzza annyira a lelkeket a vallás felé? Az a bizonyosság, hogy az erőt és derűt ad a szenvedésben, sőt úrv irányítja a lelket, hogy az egyenesen kívánja és szereti a szenvedést. Amikor békésen szenvedünk, bizonyágot teszünk arról, hogy Isten a mi Atyánk, s Ő fenntart bennünket a küzelemben és a szenvedésben.

Jófeltétel — Minden szenvedésben arra gondolj, hogy nem vagy egyedül, az Úr veled van, s megadja a szükséges erőt, hogy a szenvedésből is hasznot meríthess.

167.

Húsvét utáni harmadik hét csütörtöke

Előkészület — Elmélkedj ma is a tegnapi gondolatokról, s kérd Jézust, adja meg neked a szenvedés szeretetét, s tanítson meg arra, hogyan változtathatod a fájdalmat az öröm és érdemszerzés forrásává.

I. — Jézus újból megismétli apostolai előtt szelíd, vigasztaló szavait. Nem is beszél többet a reájuk váró üldözésről, csak arról a szomorúság-

ról, amellyel a Jézustól való elválás tölti el majd szívüket. Így szól hozzájuk: „Ti most ugyan szomorúságban vagytok, de majd ismét meglátlak titeket, és örvendezni fog szívetek.” Jézus azt akarja, hogy tudják: olvas szívük mélyén, s ki nem mondott gondolataikat is ismeri. Ezért ismétli meg vigasztaló szavait, hogy emlékezzenek rájuk később, életük nehéz perceiben.

Milyen vigasztalás, ha megértésre találunk a fájdalomban! Mennyire megvigasztalhatta az apostolokat, hogy érezték, Jézus megérti őket, együtt érez velük. Megérti az ő távozásán érzett fájdalmukat, megérti a szenvedés bejelentése pillanatában feltörő szomorúságukat is. Mennyire rosszul esik viszont mások meg nem értése, amikor szenvedünk! Mennyire fokozza belső gyötrelmünket az ilyesmi, különösen ha a hozzánk közel állók részéről kell tapasztalnunk ezt. Vigasztalódjunk azonban azzal a gondolattal, hogy Jézus mindig megért bennünket, mindig velünk van.

II. — Jézus azzal tetézi vigasztalását, hogy örömet ígér apostolainak. Szenvednek, „mert nem láthatják többé Mesterüket? Nos, örülni fognak, mert egykor viszontlátják. Jézus így szól: „Majd ismét meglátlak titeket.” Ez az egyetlen igazi, örömteljes ígéret, az egyetlen, ami betöltheti szívünket: Isten látása. Mi tudjuk, hogy Jézus Krisztus ígéreteiben nem csalatkozhatunk. Az apostolok is tudják ezt, s bár szomorkodnak távozásán, ugyanakkor örülnek a viszontlátás gondolatának.

Mekkora vigaszt adhatnak nekünk ezek a szavak! A szenvedés nehéz óráiban, amikor elmerülünk a szomorúságban, gondoljunk arra, hogy látni fogjuk Istent, Jézust, Szűz Máriát, az összes szenteket. Sohasem láttuk még őket! Milyen boldogok leszünk az elképzelhetetlen mennyei szépség láttára! S amikor szeretett személyek el-

költözését siratjuk, vigasztaljon az a gondolat, hogy egykor viszontlátjuk őket odaát, ahol nem lesz többé elválás. Isten jóságának csodálatos végzése ez, hogy minden fájdalom mellé vigaszt is adott.

III. — Kétségtelen, hogy szívünkre öröm vár. Jézus tudja, mire van szükségünk, tudja, hogy ha szívünk vágya teljesedik, örvendeni fogunk. Szent Ágoston mondja: „Érted teremtettünk Uram, s nyugtalan a mi szívünk, míg csak meg nem nyugszik Tebenned.” De míg az örök, mennyei öröme várokozunk, keressük Jézust itt a földön. Ha pedig a kegyelem segítségével megtaláltuk, megnyugszunk Őbenne, s már itt a siralom völgyében örvendezik a mi szívünk.

Miért nem örülünk? Hányszor keresünk enyhülést kiszáradt, sőt szennyes vizű csatornáknál! Hányszor keresünk érzéki kielégülést, mely nem elégíti ki szívünket! Azért vagyunk szomorúak, csalódottak, örömtelenek, reménytelenek. Pedig Jézus értünk halt meg a kereszten, azért adta életét, hogy örömet adhasson nekünk. Nem vagyunk-e esztelenek, amikor nem az igazi forrásból merítünk?

Jófeltétel — Ne feledd, hogy a lelkiélet egyes következménye voltaképen az öröm, a belső, lelki öröm, a kegyelemben élő lélek kincse.

168.

Húsvét utáni harmadik hét pénteke

Előkészület — Hallgasd ismét Jézus szavait, lásd, milyen szeretettel készíti elő tanítványait, s kérd kegyelmét, hogy megértsd a szenvedés mondhatatlan termékenységét.

I. — Mióta Jézus meghalt a kereszten a mi üdvösségünkért, a szenvedés a lelki értékek legma-

gasabb fokára emelkedett. A pogányok nem értették meg nagyságát, s a zsidók is Isten büntetésének tekintették az embereket megpróbáló szenvedések különböző formáit. Mi, keresztények azonban egészen más szemszögből nézzük a szenvedést: a kereszt szemszögéből, a Kálvária, a megváltás szemszögéből.

Van egy ok, ami nemcsak elfogadhatóvá, de kedvessé, sőt kívánatossá teszi a szenvedést a mély lelkiéletet élők számára. Ez: a fájdalom nagy termékenysége. Jézus magyarázatképen elmondja az anyáról szóló hasonlatát, aki gyermeket hoz a világra. Azokban az órákban sokat szenved az asszony, de később örül, nem emlékszik többé az elviselt szenvedésre, örömeiben, hogy ember született a világra. Az isteni Mester példáját bárki könnyen megértheti.

II. — Az Úr Jézus szavai nagy lélektani és szociális igazságot fejeznek ki. Tágabb értelemben azt mondhatjuk, hogy minden alkotásnak, műnek anyára van szüksége. Anyára, aki a világra hozza imával és fájdalommal, s teljesen a műnek, az alkotásnak szenteli magát. S minél mélyebb lesz az áldozat, annál maradandóbb a mű. A jutalom pedig maga az eredmény. A nagy rendalapítók, a karitászművek szervezői mind tapasztalták ezt. Szinte semmibe sem vették fáradaimaikat, az isteni Gondviseléstől reájuk bízott feladatért hozott áldozataikat. Mivel pedig szeretjük azokat a dolgokat, amelyekért áldozatot hozunk, azért annál jobban szeretjük alkotásunkat, minél nagyobb áldozatunkba került.

Mindezek a gondolatok sok tekintetben téged is közelről érintenek, ha hajlandó vagy néhány percre megfontolni azokat. Miként gondoskodik a reád bízott feladatokról? Családodról, hivatásodról, apostolságodról? Mert mindezeknek szükségük van szenvedésedre, áldozatodnak földbe hullott magvetésére. Gyümölcsötted-e az Úr

küldötte szenvedéseket? Táplálod-e engesztelésszel azokat a mozgalmakat, amelyek a te részvételedet, együttműködésedet és áldozatodat is kívánják?

III. — Van egy munka, amely minden erőnket igénybe veszi, s csak áldozatainkból meríthet táplálékot: az erények megszerzése, a megszentelődés. Miben áll az? Jézus Krisztust alakítjuk ki önmagunkban. A kegyelmet Jézus Krisztus mértékére szabva kapjuk, hogy Ő kialakuljon bennünk, mindaddig, míg Jézussá változásunk nem lesz tökéletes. Most már tudjuk, hogy abban a mértékben növekszik bennünk az isteni élet, amennyire meg tudjuk semmisíteni tulajdon énlünk. S éppen ez a megsemmisülés jár igen sok szenvedéssel, ez termékenyíti meg megszentelődésünket.

Amikor pedig egyesülünk Istennel, amikor már szert tettünk az erényekre, amikor, Szent Pál kifejezése szerint, Jézus Krisztus teljeskorúvá növekedett bennünk, akkor végtelen öröm tölti el lelkünket! Akkor megfeledekezünk a fájdalomról, amin átéstünk, mert a régi emberből új ember született, a férfikor teljességében, az Emberfiának hű képmása, vagyis Isten fogadott gyermeke. A gubó eltnűt, kiröppent belőle a pillangó, s ott lebeg a kegyelem mennyországában.

Jófeltétel — Imádkozzál és dolgozzál, semmi se legyen túl nehéz neked, ha az Istennel való egyesülésről van szó.

169.

Húsvét utáni harmadik hét szombatja

Előkészület — Elmélkedj ma is a múlt vasárnapi evangélium szövegéről, s kérd az Urat, soroljon téged is azok közé, akiknek örömét senki sem veheti el.

I. — Az Úr Jézus így fejezte be apostolaihoz intézett szavait: „Örömeteket senki sem veszi el tőletek.” Ez a kijelentés egy másik gondolatot is magában foglal: a világ örvendezni fog, de öröme szomorúsággá változik. A papi fejedelmek, a zsinagóga fejei örültek, amikor Jézust elfogták, elítélték, megfeszítették, de gonosz örömük szomorúsággá változott a feltámadás napján. A jók pedig szenvedtek, de fájdaljuk öröme fordult. S ez az igazság egyszersmindenkorra érvényes, bátorsággal, örömmel tölt el, türelmet és reményt ad a megpróbáltatás idején.

A megígért öröm nem mulandó, hanem örök. A földi örömben éppen az a gondolat bántja szívünket, hogy az, előbb vagy utóbb, véget ér. Életünk természetes törekvése, lelkünk természetfölötti igénye az, hogy boldogok legyünk, de olyan örömet akarunk, ami nem múlik el, más-ként csak fájdalmat okoz. Jézus az örök örömet ígérte meg övéinek, s ezzel lelkük legforróbb vágyát akarta kielégíteni.

II. — Van-e örök boldogság másutt, mint a mennyben? A földi élet elmúlik, mi pedig örökre meggyökerezünk Isten boldogító látásában. Azután tovasuhannak a századok határtalanul, végtelenül, s mi rendíthetetlenül elmerülünk örömmünkben, és senki el nem veheti azt tőlünk. Ime az öröm legfőbb oka. Az ellenséges hatalmak sem ragadhatják el legdrágább kincsünket. Istenben élünk, az isteni életben részesülünk majd, az örökkévaló és megközelíthetetlen, halhatatlan és tökéletes Isten életében.

Ritkán gondolunk a mennyországra. Lehet, hogy a lelkiéletet, az üdvösség eszközeit te magad is szűk szemszögből, nagyon is személyes és nemleges viszonylatban látod. Többet gondolsz a törvényekre és szabályokra, mint Isten szeretetére. Többet törődöl azzal, hogy elkerüld a rosszat, mint hogy gyümölcsöztesd az isteni kegyel-

met. Többet gondolsz a veszélyekkel, mint az isteni segítséggel, többet foglalkozol önmagaddal, mint Istennel. Kérd az Urat, irányítsa szemedet az igazi lelkiéletnek, Isten életének helyes látására.

III. — Igen, a keresztény lélek már itt a földön meggyökerezhet az örömben, vagyis a szeretetben. A világ sok anyagi eszköztől foszthat meg bennünket, jóhírünket, becsületünket is elrabolhatja tőlünk, de nem ragadhatja ki Istent a szívünkől. Ezért mondotta Szent Pál: „Ki szakít el minket Krisztus szeretetétől? nyomorúság vagy szorongatás? éhség, mezítelenség, veszedelem, vagy üldözés, vagy kár?” Mindezek a dolgok megölhetik ugyan a testet, de nem pusztíthatják el a lelket. Megkínózhatnak bennünket, de nem törhetik meg az Isten szeretetében meggyökerezett akaratunkat. Isten a keresztény élet célja, tehát az ő birtoklása megerősít bennünket a tökéletes örömben.

Aki Istennel él, nem fél, nincs mitől félnie, mert akinek Istene van, mindene van, s akinek Istene nincs, semmije sincs. Ha érdekeinket, gondjainkat Isten szolgálatába tudnók állítani, mennyivel derüebb lenne életünk, mennyivel termékenyebb lenne munkánk, mennyivel dicsőségesebb lenne lélekhódításunk! Imádkozzunk, dolgozzunk, hogy gyökeret verjünk Istenben, hogy eljussunk az Istennel való egyesüléshez. Ezt az egységet senki sem oldhatja fel, s ez közbössé tesz minden földi hiúsággal szemben.

Jófeltétel — Vizsgáld meg, nem vágyol-e földi örömökre, s igyekezz inkább a tökéletes, mennyei boldogságra törekedni.

Húsvét utáni negyedik vasárnap

Előkészület — Hallgasd Jézus szavát, amint bejelenti tanítványainak mennybemenetelét. A mai szentmise könyörgésével kérd Istent, hogy „a változó világban szívünk oda legyen szögezve, ahol igazak az örömök”.

I. — A mai vasárnapi és az egész heti liturgia révén behatolunk az Egyház szellemébe, együtt örvendünk vele Fejének, Jézus Krisztusnak dicsőségén, aki rövidesen felszáll Atyjához a mennybe. „Elmegyek ahhoz, ki engem küldött, és senki közületek nem kérdi tőlem: hová mégy?” Elméltél már Jézus szavain, midőn így szólt: „Az Atyához megyek.” Most pedig ezt mondja: „Elmegyek ahhoz, aki engem küldött.” Így nyilatkoztatja ki nekünk, hogy öröktől fogva születt, így adja tudtunkra, mi az Ő Személyének jellegzetessége a Szentháromság kebelében, milyen küldetéssel jött a földre.

Az Atya és a Fiú egy Isten. Többnyire csak Jézus Krisztus végtelen szeretetére gondolunk, aki eljött, szenvedett és meghalt értünk. Minden gondolatunkat, érzelmünket az Ige személyére összpontosítjuk. Ugyanakkor megfélelkezünk a mennyei Atyáról, s ritkán emeljük lelkünket Hozzá. Pedig Ő küldött bennünket a földre, azaz Ő teremtett minket, s a földre küldte, halálra adta értünk egyszülött Fiát, Jézus Krisztust. A Fiú szeretetében az Atya szeretetét látjuk, aki „nem kegyelmezett tulajdon Fiának, hanem halálra adta, és pedig kereszthalálra” a mi üdvösségünkért.

II. — Jézus azt kívánja, hogy övéi kérdezzék őt, megkérdessék tőle, hová mégy. De vajjon miért? Azért, mert kérdésük hitvallás lett volna. Senki sem kérdezi halandó emberektől, olyanoktól, akik természetes módon mennek át a föld-

ről a másik világba, hogy hová mennek. De vajon azt képzeltek-e az apostolok, hogy Jézus épp úgy hal meg, mint a többi ember? S ha így képzeltek is, Jézus meg akarta világosítani szívük vakságát. Kérdésük ezenkívül érdeklődésükről, Jézus iránti szeretetükről tett volna bizonyosságot, Jézus pedig vágyott apostolainak szeretetére, s most is vágyik minden teremtményének szeretetére.

Ha az apostolok megkérdezték volna Mesterüket, vigasztaló kijelentését hallgatták volna válszéken. Ezzel szemben, amint Jézus elszakadásról beszélt hozzájuk, szívük szomorúsággal telt el. Onzó, meggondolatlan, helytelen szomorúság volt ez, azoknak szomorúsága, akik önmagukba zárkoznak, kerülnek a vigasztalást, elmerülnek tulajdon rettegésükben, s nem kérnek világosságot, vigaszt az Úrtól. Jézus korholta ezért apostolait, amint az evangéliumi szövegből láthatjuk: „Senki közületek nem kérdi tőlem: Hová mégy, hanem mivel ezeket mondtam, szomorúság töltötte be szíveteket.”

III. — Jézus szavai mélységes tanulságot rejtenek magukban arról a szomorúságról, amely nem Istentől való. Hányszor szenvedünk hiába, mert nem tudunk várni, nem tudjuk meglátni Isten terveit, nem fürkésszük az isteni Gondviselés szándékait. Hasznosan elmélkedhetünk Szent Ciprián szavairól a mai papi zsolozsma olvasmányában: „Mindazon eszközök közül, melyeket az isteni törvény nyújt nekünk, s amelyek irányítják életünket az isteni jutalomnak, reményünk és hitünk tárgyának elnyerésére, nem találok az életre hasznosabbat, sem pedig a dicsőség elérésére alkalmasabbat, mint azt, hogy a legnagyobb gonddal megőrizzük **türelmünket**, mi, akik, hűségesek vagyunk az Úrhoz a félelem és a szeretet tiszteletével.”

A kiváló püspök és vértanu tovább folytatja

ennek az erénynek dicséretét, s azt mondja róla, hogy ez közös bennünk Istennel, mivel Tőle ered a türelem. Minthogy pedig az embernek mindazt szeretnie kell, ami Istennek kedves, legfőbb gondunk az legyen, hogy szeressük és utánozzuk Istennek, a mi Urunknak és Atyánknak türelmét.

Jófeltétel — Adj hálát az Úr Jézusnak és a mennyei Atyának, aki Őt küldötte.

171.

Húsvét utáni negyedik hét hétfője

Előkészület — Helyezkedj Isten jelenlétebe, és hívd lelkedbe, Jézus érdemei által, a vigasztaló Szentlelket.

I. — Elmélkedj ma ismét a tegnapi szentmise evangéliumáról. Jézus megmutatja apostolainak, hogy nincs okuk szomorúságra, sőt örvendeniök kell Jézus távozásának. Így szól hozzájuk: „Jobb nektek, hogy én elmenjek, mert ha el nem megyek, a Vigasztaló nem jövend tihozzátok.” Hogyan lehet jó Jézus távolléte, hiszen nélküle nincs jó a földön? Jézus azonban testi jelenlétéről beszél. Kijelentését el kell hinnünk. Olykor nehezünkre esik az olyan igazság elfogadása, mely meghaladja értelmünket. Ha azonban tőlünk telhetőleg elfogadtuk, hittel magunkévá tettük, sokkal jobban meg is értjük.

Jézus szavai szerint sokkal jobb, hogy Ő elmegy, mert ilyen módon megtisztul, felmagasztosul az apostolok hite. Azt akarta ezzel mondani: Amikor majd nem láttok engem itt a földön, az Atya jobbján kerestek engem, akkor megértitek az Isten Országának lényegét, amiről most még, kétség és bizonytalanság gyötör. A természetfölötti szeretet tökéletesebb tehát, mint az érezhető szeretet, s a hit tökéletesebb, mint a kutatás.

II. — Jézus így szól: „Ha el nem megyek, a Vigasztaló nem jövend tihozzátok.” Nyilvánvalóan a Szentlélekről beszél, az Atyának és Fiúnak kiáramló lényeges szeretetéről, akit mindketten együtt küldenek a világra. Igaz, Jézus néha azt mondja, hogy az Atya küldi a Szentlelket, máskor pedig, hogy Ő maga küldi. Azért mondja ezt, mert a Szentlélek az Atyától és a Fiútól származik, s az Atya és a Fiú küldi az embereknek.

Ha azonban Jézus, az örök Ige, mindig az Atya kebelén él, miért kell felmennie a mennybe s azután elküldenie a Szentlelket? Azért, mert a Szentlélek ajándéka Jézus kinszenvedésének gyümölcse. Ő érdemelte ki azt az emberek számára szenvedéseivel. Ha majd megdicsőül az ő embersége és az Atya jobbjára fölül ül, elnyeri szenvedéseinek váltságdíját, Istennek az emberek iránti szeretetét. Ezek a gondolatok segítenek bennünket a megváltás csodálatos adományának megértésére. Megértjük, hogy a megváltás szabadított meg bennünket a bűn szolgaságából, az adta vissza istengyermekségünket, s a megváltás érdemelt ki számunkra minden egyéb kegyelmet is.

III. — A mai liturgia segítségével jobban megértjük ezt a gondolatot: „Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felülről vagy, alászállva a világosságok Atyjától” — mondja Szent Jakab apostol, midőn a kegyelemben való újjászületésünkről beszél. Szavait azonban könnyen alkalmazhatjuk a felülről jövő legfőbb Ajándékokra is, a Vigasztaló Szentlélekre. Jézus ígérte meg övéinek ezt az Ajándékot mielőtt magukra hagyta őket a küzdelmek és üldözések között, mielőtt a mennybe ment. Azt akarta, hogy helyesen értelmezzék szavait, ezért igyekszik megértetni apostolaival, mi is lesz a vigasztaló Szentlélek küldetése.

Ezek az igazságok komoly megfontolásra készítetnek lelkiéletünk szempontjából. Ha az apostolok emberi módon ítélték volna meg az Úr szavait, azt mondhatták volna, hogy nem értik, hogyan lehet jó Jézus távolléte. Mi is így ítélünk, mert rövidlátók vagyunk, s kétségbeesünk, ha elveszítünk bizonyos üdvösségünk szempontjából elengedhetetlennek látszó dolgokat. De nézzük a kérdést a hit szemével. Isten a mi Urunk, s minden jóra fordul, minden üdvösségünkre válik, javunkra szolgál. Ha megvonja segítségét az egyik oldalon, pótolja azt mással, ha megfoszt valami vigasztól, másikat ad helyette. Bizzunk Benne, s ne keressünk mást, csakis az Ő dicsőségét.

Jófeltétel — Igyekezz nyugalmadat megőrizni, amikor bizonyos lelki eszközökben hiányt szenvedsz, vagy ha nem végezheted el megszokott ájtatosságaidat. Pótold azokat Isten akarátának aláztatos elfogadásával.

172.

Húsvét utáni negyedik két keddje

Előkészület — Kérd a Szentlélek Úristen segítségét hogy megértsd Isten ítéletét a világ fölött, s megmenekülj a kárhozattól.

I. — Jézus megmagyarázza apostolainak, mi lesz a Szentlélek küldetése. Így szól: „Mikor a Szentlélek eljön, meggyőzi a világot a bűnről, az igazságról és az ítéletről: tudniillik a bűnről, mert nem hisznek énbennem, meg az igazságról, hogy az Atyához megyek és már nem láttok engem, az ítéletről pedig, hogy e világ fejedelme már megítéltetett.” A Szentlélek Úristen meggyőzi a világot a bűnről, küldetése az, hogy megvilágosítson bennünket, hogy megismertesse

a világgal Jézus istenségét. S amikor a zsidók és a pogányok megismerték, hogy Jézus Krisztus Isten Fia s ők mégis megölték Őt, meggyőződtek róla, hogy bűnt követtek el.

Mindannyian világosságra szorulunk bűneink felől, hogy megismerjük, s ezáltal megútáljuk és kerüljük bűneinket. Meg kell értenünk, hogy a bűn újból megöli Jézus Krisztust, megöli Őt a mi lelkünkben. Mennyire nem ismerjük tulajdon lelkünket! Egyre vizsgáljuk s mégsem ismerjük önmagunkat. Ez a tudatlanság okozza, hogy nem haladunk a lelkiéletben. Ha Isten világosságának fényében látnók önmagunkat, a bűnbánat lökést adna és felfelé segítene.

II. — „A Szentlélek meggyőzi a világot az igazságról — mondja Jézus — hogy az Atyához megyek és már nem látok engem.” Igazságos dolog, hogy Jézus elnyerje a reá váró dicsőséget. Megdicsőült embersége az Atyához megy, s mi nem látjuk többé az ítélet napjáig. Meg kell látnunk ebben az igazságosságot, s várnunk kell az Atyát, aki mindent jól intézett, és megadja Fiának a megérdemelt dicsőséget. Így jutalmaz minden igaz lelket, aki földi életében szenvedett, s a földön Istent dicsőítette.

Jézus így folytatja szavait: „Meggyőzi a világot az ítéletről, hogy e világ fejedelme már megítéltetett.” A vigasztaló Szentlélek megismerteti velünk Jézus Krisztust, s ugyanakkor az Ő korlátlan hatalmát is, mely néki adatott mennyben és földön. A gonosz lélek tehetetlen lesz az igazság terjedésével szemben s Jézus Krisztus hatalma az Egyház tévedhetetlenségén és szilárdságán keresztül nyilatkozik meg. A Szentlélek Ūristen azonkívül arról is meggyőzi a világot, hogy Isten kárhoztatja el a hitetleneket és az Ő Egyszülött Fiának gyilkosait.

III. — A Szentlélek Ūristen legfontosabb küldetése azonban a szeretet missziója. A Szentlé-

lek az Atya és a Fiú lényeges szeretete. Azért olvastatja a mai liturgia Szent Jakab levelét, mert az apostol megmagyarázza, milyen legyen a mi szeretetünk, hogy királyi erény, az összes többi magába ölelő erény legyen. Ez a szeretet mindenekelőtt a hiten épüljön, ez a hit ne legyen személyválogató, ne tegyen különbséget ember és ember között, mindenkit testvérként szeressen, Jézus Krisztus titokzatos Teste tagjának tekintsen.

Az apostol különös hangsúllyal bizonygatja, hogy szeretetünk nem tehet különbséget gazdag és szegény között, mert Jézus a szegényeknek ígerte a mennyek országát, a gazdagok viszont hatalmaskodók és elnyomók. A gazdagok segítségünkre lehetnek a földi életben, a szegények viszont az örök életben segíthetnek. Ha szeretjük és segítjük a szegényeket, ezzel az Úr iránt érzett szeretetünkről teszünk bizonyosságot, mivel az egész törvényt megtartjuk. Végül pedig így int az apostol: „Irgalom nélkül való ítélet vár arra, aki nem cselekedett irgalmasságot, az irgalmasság azonban felülhaladja az ítéletet.”

Jófeltétel — Gyakorolj irgalmasságot, ha irgalmat vársz az utolsó ítélet napján.

173.

Húsvét utáni negyedik hét szerdája

Előkészület — Szállj magadba, hallgasd Isten ígését, s kövesd azt készségesen, amint meghalod.

Olvassuk tovább Jézus szavait a vasárnapi evangéliumban: „Még sok mondanivalóm volna nektek, de most nem vagytok hozzá elég erősek.” Jézus hirdette övéinek a jó hírt, az Atya tanítását, az Isten Országát, de az ő szava, az

igazság magvetése, csak a századok folyamán kelt ki a maga teljes egészében. Ezek a szavak azt aényt állítják elénk, hogy a Teremtő szólni akar teremtményéhez, a Mester beszélni akar tanítványával. Másutt azonban azt olvassuk, hogy Jézus így szólt övéihez: „Ime, én kinyilatkoztatam nektek mindazt, amit Atyámtól hallottam.“ Mi egyebet mondhatott volna még? Talán nem teljes a kinyilatkoztatás?

De igen, a titkokat feltárta az Úr, a kinyilatkoztatások kora lezárult, hallottuk az Isten Országának tanítását. Isten szeretetét azonban nem merítették, nem meríthették ki az emberek. Ő minden pillanatban, mindenütt szólni akar és szólni tud hozzánk. És az ő szavai megvilágítják a már kinyilatkoztatott titkokat. Felfogó képességünk sincs kimerítve, mert Isten magának tartja fenn a jogot, hogy tetszése szerint világosítson fel bennünket az örök igazságok egyes szempontjairól.

II. — Hányszor szólt még Isten a világhoz Jézus mennybemenetele után! Szólt hozzánk földi Helytartója által, a hit bizonyosságai, papjainak élő szava által, akik a hitigazságokra tanítanak bennünket. Szólt és szól hozzánk a nagy események által. Ezek lassankint tárják fel előttünk az isteni Gondviselés tervét a világgal, s megmutatják nekünk Jézus Krisztus egyetemes királyságát. Mondott és ma is mond bizalmas dolgokat az egyes lelkeknek, az ő élő szava csendül ki az Egyháznak és tagjainak, de különösen a szenteknek életéből.

Micsoda nagyság, gazdagság, az üdvösségnek és örömmek milyen bő forrása rejlik Isten állandó és kimeríthetetlen szavából az Egyházban, a világ életében, a lelkek életében! Milyen biztonságot ad hitünknek, hogy az Egyház minden szót ellenőriz, megmér, elfogad, jóváhagy. Ne feledd, hogy Istennek szívedhez intézett bizalmas

szava nem lehet számodra az élet forrása, ha nem szentesíti az, aki Jézus Krisztus nevében lelkednek vezetője.

III. — Jézus így szól: „Még sok mondanivalóm volna nektek, de most nem vagytok hozzá elég erősek.” Jézus feltárta már apostolai előtt az Atya tanítását, beszélt nekik a Mennyek Országáról. Most még sem voltak elég erősek, hogy meghallgassák az ő végső szavát, s utána megkezdjék missziójukat és elfogadják a vértanúságot. A Szentlélek erősítette meg őket később, az isteni Vigasztaló öntött szívükbe erőt, s akkor már a halállal is bátran szembenéztek.

Gondold, hogy neked szól Jézusnak az apostolokhoz intézett szava. Jézus neked is sok mindent mondhatna, de gyengeséged miatt nem tudod szavát megérteni és valóra váltani. A mai liturgiában pedig Szent Jakab apostol figyelmeztet, hogy „a hit cselekedetek nélkül holt”, tehát pusztán bizonytalan értelmi megismerés, ha nem alakul át eleven életté, ha nem képesíti a lelket Isten igéjének valóra váltására. Készülj, légy éber, készséges és kérj isteni segítséget.

Jófeltétel — Iparkodj, hogy életed gazdag legyen, jó, a hittől sugalmazott, mélységes meggyőződésből fakadó cselekedetekben.

174.

Húsvét utáni negyedik hét csütörtöke

Előkészület — Alázkodj meg Isten jelenlétében és ismerd el, hogy a te bűnöd, ha nem ismered az igazságot, mert nem teljesítetted keresztyéni kötelességedet, nem gyarapítottad vallási kultúrádat, vagy nem igyekeztél a Szentlélek segítségével megtalálni az igazságot.

I. — Jézus tovább beszél apostolainak arról,

mi lesz a Szentlélek küldetése, ha majd Ő, mennybemenetele után, elküldi hozzájuk: „Mikor pedig eljövend ő, az igazságnak Lelke, ő majd eligazít titeket minden igazságban. Mert nem fog magától szólani, hanem amiket hall, azokat fogja mondani és a jövődöket hirdeti nektek.” A Szentlélek küldetése az igazság, a világosság terjesztése lesz. S valóban, az apostolok a Szentlélek tanító erejével az igazságot hirdették, s a Szentírás és a szenthagyomány tartós alapjára helyezték azt, s adták át nekünk.

Az Igazság Lelkének adta az Atyaisten és a Fiúisten a megbízást, hogy az igazságra tanítson mindeneket. Az igazság Lelke világosítja meg és vezeti az Egyházat, s ez így lesz az idők végezetéig. Az Egyház tehát, mint az igazság letéteményese, a Szentlélek segítségével fogva tévedhetetlen. Ujjonghat a katolikus ember szíve, ha ezekről a dolgokról elmélkedik. Sajnos nagyon is keveset gondolunk erre, nem vagyunk rá elég büszkék, s olykor talán akaratlanul is tiszteletlenek vagyunk, bírálunk és vitázunk még a hit dolgaiban is.

II. — Jézus azt mondja a Szentlélekről, hogy nem fog magától szólani. Ezen a ponton a Szentháromságról szóló hitigazság jön segítségünkre. A Szentlélek az Atyával és a Fiúval egylényegű Isten, ugyanaz az élete, ugyanaz a természete van. Amikor a földre jön, hogy teljesítse küldetését, kinyilatkoztatja az Atya gondolatát, a Fiú megismerését. Nem mond új dolgokat, de segítségével megértjük azt, amit Jézus, az Ige mondott, az igazságot, amit az Atya Jézusra bízott, amit ő hirdetett a földön.

A Szentlélek missziójához tartozik az is, hogy az eljövendö dolgokat hirdesse. Ezekkel a szavakkal Jézus talán az apostolok jövődö feladataira utal — az apostolok ezt egyelőre nem értetik meg — hogy hirdetniök kell majd az evan-

géliumot, s életüket adniok az igazságért. De ebben az értelemben is felfoghatjuk ezeket a szavakat, hogy a Szentlélek egyes lelkeket a prófétálás adományával gazdagít, miként Szent Jánosnak is megadta a földön lejátszódó, a világ végéig beteljesülő dolgok látomását.

III. — Fontoljuk meg, mekkora eltérés van az apostolok igehirdető küldetésének, fényt és igazságot terjesztő missziójának kifejezési módja s a mi beszédünk között. Pedig a mi feladatunk is az volna, hogy a világosságot és igazságot terjesszük. A mai liturgia Szent Jakab következő szavait idézi: „Ha valaki szavában nem hibáz, az tökéletes férfiú, az féken tudja tartani egész testét is.” Ebből megértjük, milyen nehéz féken tartani nyelvünket, s milyen könnyű hibázni ezen a téren, hiszen az apostol habozás nélkül kijelenti, hogy aki a beszédben nem vét, az tökéletes.

Tulajdon szavaival magyarázza meg kijelentését. Az az ember, aki megtudja fékezni nyelvét, az egész testét féken tudja tartani, mert ha a nagyobb dologban le tudja győzni magát, a kisebbben is megteheti. Láthatjuk tehát, milyen fontos, hogy helyesen éljünk a beszéd adományával, vígvázzunk nyelvünkre, ha haladni és tökéletesedni akarunk. Milyen könnyen szert tehetnénk a szeretet erényére, legyőzhetnők hiúságunkat, elnyerhetnők az alázatosságot, ha fékezni tudnánk nyelvünket!

Jófeltétel — Kérd az Urat, segítsen neked, hogy csak az igazság és igazságosság szavait mondd, s beszédeddel dicsőséget szerezz Neki.

175.

Húsvét utáni negyedik hét pénteke

Előkészület — Imádd a Szentháromságot, adj hálát a Szentlélek küldetéséért: Isten Fiának megdicsőítéséért, s kérd az ő kegyelmét, hogy

amennyire lehetséges, te magad is résztvehess ebben a magasztos misszióban.

I. — A mai liturgia újabb részleteket idéz Szent Jakab — egyetemes jellege miatt — katolikusnak nevezett leveléből. Szent Jakab apostol a Szentírás egyik mondatát magyarázza: „Irigységre vágyódik a lélek, mely bennetek lakik.” Magyarázatával megvilágítja, milyen missziót kell a Szentléleknek betöltenie a földön, milyen misziót töltött be az apostolok között, amikor Jézus a mennybe ment. Azt is megmagyarázza, hogyan kell nekünk is közreműködnünk a Szentléleknek a mi lelkünkben beteljesülő művéhez.

Isten féltékeny szeretettel, kizárólagos szeretettel szeret bennünket. A Szentlélek azért jött, hogy megszenteljen minket, s azt akarja, hogy megadjuk Istennek a köteles imádást. Szent Jakab azoknak lelkületét vizsgálva, akik nem fogták fel a kereszténység lényegét, megjegyzi, hogy az ilyenek még nem szakadtak el a földi dolgoktól, sőt áhítozzák a földi javakat, s inkább ezeket kérik Istentől, mint az Ő dicsőségét. Isten azonban „nagyobb kegyelmet”, lelki adományokat akar nyújtani nekünk. Ezek tesznek bennünket igazán nagygyá. Ezért mondja Szent Jakab: „Isten a kevélyeknek ellenáll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad.”

II. — Amikor az Úr Jézus bejelentette övéinek a Szentlélek eljövetelét, így szólt hozzájuk: „Ő majd megdicsőít engem.” A Szentlélek megdicsőíti Jézust a mennyben, mert Ő az Atya és a Fiú egymás iránti személyes Szeretete, a teljes befejezés, mely lezárja Isten belső életét. Éppen ezért az Atya szeretetét fejezi ki, midőn a Fiút megdicsőíti. Jézus maga mondta: „Atyám, dicsőítsd meg Fiadat.” Mélységes titkok ezek, lelkünk nem hatolhat mélységükbe, Isten kegyelme azonban megvilágosíthat bennünket, ha szemlélődé-

sünket a keresztyén tanítás alapján épülő áhítattal végezzük.

A Szentlélek Ūristen megdicsőíti Jézust az emberek között. Jézus így szól: Ő majd megdicsőít engem, mert az enyéből vesz és kijelenti nektek." A Szentlélek eljövetele bizonytságot tesz arról, hogy Jézus felment az Atyához, s ígéréte szerint elküldte a vigasztaló Szentlelket. Bizonytságot tesz arról, hogy Jézus, kinszenvedésével és halálával, kiérdemelte az emberek számára a Szentlélek ajándékát. S ez megdicsőíti Jézust az emberek között, mert megvilágosítja, tanítja őket, feltárja előttük az Atyaistennek és az ő Küldöttjének, Jézus Krisztusnak ismeretét.

III. — A Szentlélek Ūristen megdicsőíti Jézust, mivel teljessé teszi az ő művét. Jézus tanított, a Szentlélek pedig lángragyujt. Jézus a szeretet tanítását hirdette, a Szentlélek pedig elmélyíti a szívekben a szeretetet. Szeretet nélkül nem üdvözülhetünk, mert az Isten szeretet, s akiben nincs szeretet, abban nincs Isten. Az örök élet az, hogy „megismerjük Istent és Azt, akit Ő küldött, Jézus Krisztust". Márpedig a Szentlélek adja nekünk az Atya és a Fiú megismerését. Felfoghatatlan, kifejezhetetlen az ő szeretetmissziója. Ezekről a mérhetetlen javakról is elmélkedhetsz majd rövidesen a liturgiával kapcsolatban, de addig is készítsd elő lelkedet, s adj hálát Istennek sok kegyelméért.

Hogyan állítsunk lelkünkben szentélyt Isten és Jézus Krisztus megdicsőítésére? Szent Jakab apostol ad erre vonatkozólag felvilágosítást. Megmagyarázza, hogy egyedül az alázatosság erénye tesz méltóvá arra, hogy az igazság Lelke bennünk lakjék. Ezért mondja: „Engedelmeskedjete tehát Istennek... alázkodjatok meg az Ūr színe előtt és felmagasztal titeket". Alázkodjunk meg az emberek előtt is az igazság iránti

hódolatból, s az igazság Lelke, a szeretet megadja nekünk a béke csodálatos ajándékát.

Jófeltétel — Vizsgáld meg, nincs-e szívedben semmi, ami Isten feltétlen uralmát akadályozhatja benned.

176.

Húsvét utáni negyedik hét szombatja

Előkészület — Olvasd el újból a múlt vasárnap-i evangéliumot, s készítsd elő lelkedet a Mennybemenetel nagy titkának szemléletére.

I. — A liturgiából megérezzük, hogy már csak néhány nap választ el bennünket a Mennybemenetel nagy titkának beteljesedésétől. A liturgia segítségével osztozhatunk az apostolok érzelmeiben. Ők is érezték Jézus szavából, hogy nemso-kára nem láthatják Őt többé, mert Jézus az Atyához megy, amint már több ízben bejelentette nekik. Szent Jakab levelének a mai liturgiában idézett részlete magában foglalja Jézus tanítását, előkészíti lelkünket a közelgő Mennybemenetel titkának szemléletére.

Szent Jakab apostol első sorban a földi javaktól való elszakadásról beszél. Jézus mennybemenetele valóban erre az elszakadásra buzdítja szívünket. Az apostol nemcsak azokhoz fordul, akik tényleg rendelkeznek földi javakkal, hanem azokhoz is, akiknek semmijük sincs, viszont irigylik a földi javak birtokosait, s sóvárognak az ilyen javakra. Akár gazdag, akár szegény, akár tékozló, akár fősvény, akár pazarló, akár fukar, mindenki bűnös, aki gonoszul szerzett vagyont élvez, vagy irigységével vétkezik a szeretet ellen.

II. — Akarsz-e te is a mennybe jutni? Ha igen, akkor le kell vetned minden akadályt, minden terhet, minden ragaszkodást. S ha semmid sincs,

amihez ragaszkodnál, vagy még a szükségesben is hiányt szenvedsz, hallgasd meg Szent Jakab tanácsát: „Legyetek béketűrők az Úr eljöveteleig”, vagyis az egész életen át. Béketűrők önmagatokkal, béketűrők felebarátokkal, béketűrők a szorongatásban. Akik egykor szenvedtek, azokat most nagyrabecsüljük, mondja az apostol, mert rövid az életünk és minden véget ér, az irgalmas és kegyes Isten pedig nem próbál meg erőnkön felül. Maradjunk tehát béketűrők az Úr eljöveteleig, biztosan reméljük, hogy Ő segítségünkre siet, ha egyszer emberi erőnk nem tud megküzdeni a kísértéssel.

Szent Pál apostol ezenkívül biztos fegyvert is ajánl a győzelemhez alkalmas eszközt, hogy megőrizzük béketűrésünket. A keresztény ember az imádság embere: „Szomorkodik valaki közületek? Imádkozzék. Jó hangulatban van? Énekeljen zsoltárokat.” Az imádságnak ezt a két formáját ajánlja az apostol a különféle lehetséges lelkiállapotokra. A szomorúságban az ima könnyörgés, s vigaszt ad, a nyugalom idején az ima dicséret, s módot ad Isten megdicsőítésére.

III. — A keresztény ember egész életén át az imádság embere. Amint a világra születik, lelkiileg is újjászületik a kereszttségben. Azok imádkoznak érte, akik helyette tesznek keresztégi fogadalmat Isten előtt. Amikor pedig bealkonyul élete, az utolsó kenet szentsége a keresztény ember végső imája. Éppen a mai liturgiában, Szent Jakab levelében olvashatunk az utolsó kenet szentségének erejéről. Az apostol így szól: „Beteget valaki közületek?” Hivassa el az Egyház papjait és ezek imádkozzanak fölötte, megkenvén őt olajjal az Úr nevében, és a hitből fakadó imádság megszabadítja a beteget és az Úr megkönnyebbíti őt, s ha bűnökben van, megbocsáttatnak neki.”

Ebből a fontos kijelentésből megértheted en-

nek a szentségnek nagy értékét. Pedig milyen kevésre becsülik a keresztények! Az utolsó kenet szentségének erejénél fogva az egész Egyház imádkozik a betegekért, az egészség visszatér a beteg szervezetbe, ha ez lelkének javára szolgál, s ami lefontosabb, bűneit is megbocsátja az Úr. Miért is uralkodik még oly sok babona a keresztények között éppen ezzel a fontos szentséggel kapcsolatban? Az igaz ember állhatatos imája sokra képes, de még mennyivel többre az egész Egyházé!

Jófeltétel — Légy az utolsó kenet szentségének apostola, s gondoskodj róla, hogy ha tied közül valaki a másik világra költözik, feltétlenül részesüljön a végső szentségben, mielőtt még elveszíti eszméletét.

177.

Húsvét utáni ötödik vasárnap

Előkészület — Elmélkedj a mai szentmise evangéliumáról, kövesd Jézus tanítását, s imádkozz az Atyához az ő egyszülött Fia nevében.

I. — Jézus mennybemenetele előtt megjelölte a Hozzá vezető utat, a hidat, melyen át a teremtmény Teremtőjéhez juthat. Ez az út, ez a híd: az imádság. Sokszor beszélt már Jézus földi életében a lélek felemelkedéséről, a hit, remény és szeretet kifejezési formájáról. Kijelentette, hogy imádkozni kötelesség, s azt tanította, hogy semmiféle kísértés nem győzhet le bennünket, ha imádkozunk. Megtanított az ő fölséges imájára: „Mi Atyánk, ki vagy mennyekben...” Most azonban, mielőtt elhagyná apostolait, az isteni Mester az imádság alapját akarja megtanítani, a meghallgatás titkát akarja elárulni övéinek.

Igy szól hozzájuk: „Bizony, bizony mondom

nektek: amit csak kérni fogtok az Atyától az én nevében, megadja nektek." Végtelen jelentőségű, szinte merésznek mondható ígélet lenne ez, ha nem Istentől jönne, aki mindenható. Az Atya mindent megad nekünk, amit csak kérünk, de egy feltétellel: ha Fia nevében kérjük tőle. Jézus Krisztus neve kezeskedik arról, hogy meghallgatásra találunk, de éppen ezért Istenhez méltó dolgokat kell kérnünk.

II. — Szent Ágoston megmagyarázza ennek a kijelentésnek az értelmét. Az Üdvözítő nevében nem kérhetünk üdvösségünkkel ellentétes dolgokat. Aki pedig az örök üdvösséghez szükséges dolgokat kéri az Ő nevében, egész bizonyosan meg is kapja azokat. A híres egyháztanító magyarázata megvilágítja tehát azt a kérdést, milyen legyen a mi imádságunk tartalma és formája. Hányszor kérünk pusztán földi javakat és feledkezünk meg a lényegről: az örök életről! Ezért mondta Jézus a túlbuzgó Mártának: „Egy a szükséges.”

Ne higgye senki, hogy Isten nem hallgatta meg, ha nem nyeri el azonnal, amit kért. Isten sokszor más, alkalmas időre halasztja kérésünk teljesítését. A hippói szent püspök ad magyarázatot ebben a tekintetben az isteni Üdvözítő kijelentéséről: „Amit csak kérni fogtok, megadja nektek.” Megmagyarázza, hogy Isten akarata szerint minden egyes embernek imádkoznia kell tulajdon üdvösségeért. Igaz, mások imái is értékesek, de a magunk imája elengedhetetlen, ha rólunk van szó, az imában rejlő erénygyakorlatok és az üdvösségünk érdekében kifejtett együttműködésünknel fogva. Másutt pedig így szól Szent Ágoston: „Aki megteremtett téged, nem üdvözít.”

III. — Jézus így szól apostolaihoz: „Eddig semmit sem kértetek az én nevében. Kérjétek és megnyeritek, hogy örömetek teljes legyen.” Az

apostolok még nem értették meg Jézus megváltói küldetését. Nem hittek még kellőképpen az ő közvetítői szerepében az Atya és a világ között, s így nem is imádkoztak még az ő Nevében. S mi az ilyen imádság jutalma? A teljes öröm, mely nem kíván már semmi egyebet, s közömbös lesz a földi nyomorúságokkal szemben. Az imádság már önmagában véve elszakít a földtől, Istenhez emel, Istennel egyesít bennünket.

Örömünk azonban attól függ, hogy meghallgatásra találunk-e. Talán te is érezted már azt a belső örömet, amikor az Úr meghallgatta imádat. Kíe lehet ez az öröm? Azé, aki Jézus Krisztus nevében imádkozik, tehát az alázatosé, aki semmit sem vár tulajdon érdemeitől, de mindent remél Jézus érdemeinél fogva. Az ő nevében imádkozni annyit jelent tehát, mint alázatosan, bizalommal, a Jézus Krisztus Vérével megváltott lélek természetfölötti szellemében imádkozni.

Jófeltétel — Vizsgáld meg, milyen az imádságod, tartalmában és formájában méltó-e Jézus Krisztus Nevéhez.

178.

Hétfő Áldozócsütörtök előtt.

Előkészület — Olvasd el a mai szentmise evangéliumát, s alázatosan kérd Jézust, tanítson meg téged imádkozni.

I. — A Jézus mennybemenetelét megelőző három napon az Egyház külön imádságokat végez, bűnbánó körmeneteket tart, hogy a föld termésére Isten áldását kérje. Leghelyesebb, ha ma is az imádságról elmélkedel, hiszen a mai evangélium példabeszédében Jézus az állandó ima fontosságát akarja megértetni tanítványaival. Az isteni Mester azt az esetet hozza fel, amikor va-

laki éjjelkor felzörgeti barátját és három kenyeret kér tőle, hogy váratlanul érkezett vendégét elláthassa.

A kérés kétségtelenül alkalmatlan. Késő is van, a látogató pedig nem tágit, jöllehet barátja nem akar ágyából felkelni. De a kérés szükségből, szeretetből és bizalomból fakad. Az alkalmatlankodó ember bízik abban, hogy meghallgatják. S valóban meg is kapja, amit kér. Nos, a barát, aki éjjelkor felkel, egész családját felzavarja s három kenyeret ad kérő barátjának, nem az isteni Barát jelképe-e — mondja Szent Ambrus — az egyetlen Baráté, ki éjjel-nappal virraszt értünk, ki életét adja értünk?

II. — Jézus maga magyarázza meg példabeszédét tanítványainak, hogy megértesse velük, mennyire fontos a kitartó, állhatatos ima. „Ha nem is kelne föl és adna neki azért, mert barátja, mégis alkalmatlankodása miatt fölkel.” Ez igaz is, amennyiben a mi állhatatosságunkra vonatkozik, de nem igaz a példabeszéd másik célját illetőleg, mivel Isten nem járhat el így. Ő nem csupán azért elégít ki bennünket, hogy ne alkalmatlankodjunk tovább kéréseinkkel. Isten előtt az állhatatos ima erénynek számít, megindítja Szívét s irgalmában meghallgat minket.

Még emberi viszonylatban is megindít az állhatatos kérés: „Ki az az atya közületek, aki, ha fia kenyeret kér tőle, követ ad neki? Vagy ha halat, csak nem fog hal helyett kígyót adni neki? Vagy ha tojást kér, vajjon skorpiót fog-e nyújtani neki? Ha tehát ti, rossz létekre tudtok jó adományokat adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább fog adni a ti mennyei Atyátok jó lelket azoknak, kik tőle kérnek.” Ezek a vigasztaló szavak arra buzdítanak, hogy állhatatosak legyünk az imában s biztonságot nyújtanak, hogy Isten csak javunkat akarhatja és csak jó dolgokat adhat nekünk.

III. — A mai szentmise szentleckéje az igazak imájának másokra kisugárzó értékes hatásáról szól. Szent Jakab levelét olvassuk a mai szentleckében egy ószövetségi eseménnyel kapcsolatban: Illés hozzánk hasonló ember volt, s midőn imádkozott, hogy ne essék az eső, meghallgatást nyert imája. Amikor pedig kellett már az eső, újból imádkozott s „az ég esőt adott és a föld megadta termését”. Ime, ezért oly értékes az igazak imája a bűnösök számára. Ezért kell részt vennünk a közös imában: ha a mi imánk hiányos, mások jobban imádkoznak mint mi, s a kegyelmet elnyerjük.

Ezek a gondolatok bizonyára könnyen megértetik veled, milyen fontos az állhatatos ima. Az érdekből és érdek nélkül végzett ima értéke is világos lesz előtted. Az előbbi nem csupán tanácsos, de kötelező, ha üdvözülni akarsz. Az utóbbi tanácsos, mert megkívánja a keresztény uralkodó kölcsönös testvéri szeretet.

Jófeltétel — Vizsgáld meg, állhatatosan, kitaróan imádkozol-e az Úrhoz. Az ő szavaiból méríts bizalmat az imához.

179.

Kedd Áldozócsütörtök előtt

Előkészület — A keresztjárónapok liturgiájának a segítségével igyekezz megérteni, hogyan készülj lelkileg a Mennybemenetel titkára.

I. — Az Úr Jézus tanításából megértjük, hogy Isten szemében a keresztény élet a legjobb imádság. A mai liturgia három dolgot kíván ettől az élő imádságtól: a test önmegtagadását — ezzel a megfeszített Jézust követjük — Isten adományainak helyes felhasználását — ezzel a kölcsönös szeretetet gyakoroljuk és megdicsőítjük az

Urát, — szenvedéseink elviselését Isten iránti szeretetből. Ez a három dolog alkalmas elmélkedési anyagot nyújt egész lelkiéleted kialakítására.

Élő imádság a keresztény önmegtagadás. Vajjon miért? Azért, mert Isten nem az ellenséget, hanem a barátot, nem az idegent, hanem gyermekét hallgatja meg. Ha tehát az Atyához fordulunk, a meghallgatás lényeges feltétele az, hogy a kegyelem állapotában legyünk. S hogy hűségesek maradhassunk a kegyelemhez, küzdenünk kell a bűn ellen éberséggel és önmegtagadással, a bűnös test megfeszítésével. Erre tanít bennünket Szent Péter a mai zsolozsma leckéjében.

II. — Ha a magasba akarsz szárnyalni, ha meg akarod ismerni az imádság legmagasztosabb formáját, ráeszmélsz, hogy az nem más, mint Isten megdicsőítése. Ez az ember legfőbb célja. Ezt a magasztos hivatást kapta Jézus, amikor a földre jött, ezt a hivatást kapta minden keresztény ember, mint Jézus Krisztus képmása. Ne ámítsuk magunkat hiú képzelődéssel. A népek apostola megtanít, hogyan valósíthatjuk meg Isten megdicsőítését az egyszerű, mindennapi életben, hogyan élhetünk a kegyelemben s az Isten iránti hűségben. Így int bennünket: „Akár esztek, akár isztok, mindent Isten dicsőségére tegyetek.”

Istent akkor dicsőítjük meg igazán, ha életünket felajánljuk Neki, s helyesen használjuk fel a Tőle kapott adományokat. Miben rejlik az adományok helyes felhasználása? Abban, hogy mások szolgálatába állítjuk azokat. Ilyen módon megdicsőítjük Istent alázatosságunkkal és szeretetünkkel. Alázatosak vagyunk, mert beismerjük, hogy nem a magunk számára kaptuk Isten adományait. Szeretünk, mert megosztjuk testvéreinkkel a kapott javakat.

III. — Élő imádság a szenvedés elfogadása is.

Ez a szeretet próbaköve. Könnyű dolog akkor szeretni Istent, amikor életünk csupa öröm és kiélégülés. De sokkal nehezebb a szenvedésben is imádni és dicsérni Istent. Ezért a szenvedés az isteni jutalom titka. Jézus így szólt tanítványaihoz: „Boldogok vagytok, midőn... üldöznek titeket... énérettem.” S az Apostolok Cselekedeteiben olvassuk, hogy ők boldogoknak vallották magukat, amikor üldözésben, fájdalomban volt részük Jézus nevéért.

Ez a gondolat gyakran megismétlődik elmélkedéseid során, mégis többnyire készületlenül talál. Pedig a szenvedés annyira elengedhetetlen a keresztény életben, hogy Jézus ezt a kijelentést tette: „Aki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel keresztjét és kövessen engem.” Az önmegtágadás gyakorlása könnyebb, mint fájdalom elfogadása. Az előbbi esetben ugyanis csak testünk szenved, lelkünk nem, hiszen saját akaratunkat követjük. Az utóbbi esetben viszont külső tényezők okozzák a fájdalmat, ilyenkor teljesen megtágadjuk önmagunkat, s jobban tudjuk követni Jézust.

Jófeltétel — Vizsgáld meg, hogyan vélekedel a szenvedés fent említett két arculatáról, s gyakorold az önmegtágadást, hogy a külső szenvedést annál biztosabban elviseljed.

180.

Áldozócsütörtök vigiliája

Előkészület — Hallgasd meg Jézus imáját mennyei Atyjához, s kérd kegyelmét, hogy érényekben és kegyelmekben gazdag élet után te is elmondhasd ezt az imádságot.

I. — A mai szentmise evangéliumában Jézusnak az Utolsó Vacsorán mondott imájából olva-

sunk: „Atyám, eljött az óra, dicsőítsd meg Fiadat, hogy Fiad is megdicsőítsen téged.” Jézusnak ez az imája nem ellenkezik az alázatossággal. Szenvedése előestéjén mondja el, amikor készen áll a kereszt gyalázatára, hogy az apostolok megértsék: a szenvedés nem csökkenti istenségét, csak embersége gyötrődik. Egyes egyháztanítók úgy vélik, Jézus kínszenvedéséről beszél, amikor megdicsőülését kéri Atyjától. Szavait azonban sokkal jobban alkalmazhatjuk feltemadásának és mennybemenetelének dicsőségére.

Sokszor olvassuk az Evangéliumban, hogy Jézus imádkozott, de akik vele voltak, nem hallották Atyjával folytatott bizalmas beszélgetéseit. Ezúttal azonban Jézus fennhangon imádkozik, mert imádsága egyúttal tanítás számunkra. A mi részünkre kéri a maga megdicsőülését, mert ha az az örök élet, hogy megismerjük Istent, s az ő egyszülött Fiát, akit üdvözítésünkre küldött, úgy a megtestesült Ige dicsőségéről is tudnunk kell.

III. — Jézusnak ezt a csodálatos imáját, az Evangélium egyik legfönségesebb részletét éppen a Mennybemenetel vigiliáján olvastatja velünk az Egyház. A Mennybemenetelből, annak csodálatos és dicsőséges titkából értjük meg ugyanis, mennyire megdicsőítette Jézust a mennyei Atya. Igaz, sohasem ismerhetjük meg Jézus örök és változatlan isteni dicsőségét, annak legbelső lényegét, a mennyei látomásban elmerült emberi lelkének, mennybeszállt emberségének dicsőségét. Mégis megérezhetünk valamit az ő nagyságából, ha látjuk, miként emelkedik fel a földről, s tér vissza országába.

Szent Pál mondja a mai szentleckében: „Aki leszállott, ő az, aki felment feljebb minden égnél, hogy betöltsön mindent.” Elmondhatjuk tehát, hogy senki sem mehet a mennybe, aki előbb alá nem szállt a mennyből. Jézus, Isten természetes

Fia jogosan száll fel a mennybe, egyedül neki van hatalma, hogy tulajdon erejéből menjen fel oda. Mi is feljutunk a mennybe, mert az ő érdeménél fogva Isten gyermekei lettünk, s csak a gyermekek léphetnek az Atya házába. Méltóképen imádd tehát Istent, ha részesülni akarsz a mennyei dicsőségben.

III. — Jézus arra kéri Atyját, hogy dicsőítse meg Őt. De nekünk is kötelességünk, hogy megdicsőítsük Jézust, mert hiszen „a kegyelmet mindegyikünk Krisztus ajándékozásának mértéke szerint kapta. „Ezt úgy kell értenünk, hogy mindegyikünk megkapta az üdvözüléshez szükséges kegyelmet, a Jézus Krisztus követéséhez szükséges kegyelmet, a tökéletesedéshez szükséges kegyelmet. Isten mindenkitől különböző módon, a kapott kegyelmek mértéke szerint kívánja a tökéletességet. Eppen ez a tökéletesség jelenti Isten terveinek valóra váltását, Isten megdicsősítését.

Senki sem megy fel a mennybe, aki nem szállt alá a mennyből. Jézus megerősíti ezt a tételt: „Az Atyától jöttem és az Atyához megyek.“ A mai szentmise evangéliumából kisugárzik az Úr Jézus lángoló szeretete. Mielőtt elhagyná övét, imádkozik Atyjához, hogy ők is helyet kapjanak ott, ahová Ő maga menni készül: „Én óérettük könyörgök... mert ők tied: és az enyémekek mind tied és a tied enyémekek és én megdicsőültem bennük.“ Figyelmesen elmélkedd át ennek a főséges beszédnek minden szavát. Sok vigaszt, buzdítást találsz majd benne, hogy magad is azok között légy, akikért Jézus imádkozott, akikben megdicsőült.

Jófeltétel — Imádkozz, hogy egész életeddel Isten dicsőségét szolgálj.

Áldozócsütörtök.

Előkészület — Zarándokolj el gondolatban az Olajfák hegyére, ahonnan Jézus a mennybe ment, s örvendező szívvel ünnepeld az Egyházzal ennek a csodálatos titoknak az emlékezetét.

I. — Jézus összehívja övéit az Olajfák hegyén. Ezen a hegyen kezdődött meg kinszenvedése, most pedig itt teljesedik be földi küldetése, itt kezdődik örök dicsősége. Ez a körülmény emlékezetünkbe idézi Jézus szavait, melyekkel tanítványait oktatta kinszenvedésének jelentősége felől: „Nem ezeket kellett-e szenvedni a Krisztusnak, és úgy menni be az ő dicsőségébe?” Mélyértelmű igazság ez. Sohase feledkezzünk meg a szenvedésről az örömben, a szenvedés lehetőségéről életünk minden pillanatában, mert különben csak ámtjuk magunkat, s sokkal gyengébbek leszünk a fájdalommal szemben.

Jézus, mennybemenetele előtt, utolsó tanácsait adja apostolainak. Meghagyja nekik, hogy ne távozzanak el Jeruzsálemből, ott várják be az ő ígéretének teljesülését: a Szentlélek eljövetelét. Amikor pedig majd megkapják az égi erőt, bizonyosságot kell tenniök Órála az egész földön, meg kell kezdeniök missziójukat. Jézus kijelentése így hangzik: „Elmenvén az egész világra, hirdessétek az Evangéliumot minden teremtménynek. Aki hiszen és megkeresztelkedik, üdvözl, aki pedig nem hiszen, elkárhozik.”

II. — Végleges távozása előtt Jézus még megfedi apostolait hitetlenségük és keményszívűségük miatt. Különösnek tetszik, hogy Jézus, a végtelen jóság, a fedés szomorú emlékével hagyja el apostolait, de Jézusnak azzal is magasabb szándéka van. Amikor majd, a Szentlélek eljövetele után, az apostolok észreveszik, hogy megváltoztak, hogy nincs már meg bennük az a ki-

csinvhitűség és keményszívűség, megértik, hogy átalakulásuk a kegyelem műve, s alázatosak lesznek a diadalban is.

Jézus szavai végeztével apostolai szeme láttára a magasba emelkedik, míg végül felhő takarja el Őt szemük előtt. Az apostolok azonban továbbra is az ég felé pillantanak, akkor is, amikor Jézus már eltűnt előlük. Ez legyen a mi belső magatartásunk is: lelki szemünket állandóan az ég felé emeljük. A felhőből két fehérruhás angyal száll alá s szinte megfedik az apostolokat, hogy még mindig a magasba tekintenek. Az angyalok fehér ruhája az öröm jelképe. A feltámadás angyalai is fehérbe öltöztek.

III. — Ime az angyalok szózata az apostolokhoz: „Mit álltok és néztek az égre? Ez a Jézus, aki felvétetett mellőletek az égbe, úgy jó majd el, mint ahogy felmenni láttátok őt az égbe.” Kijelentésük értelme világos: Jézus visszatér a világ végén. Egykor meglátjuk Őt az ég felhőin, — ez a lelki uralom jelképe, — dicsőségének hatalmában. Így mondotta Ő maga a bírának, midőn kijelentette előttük, hogy Ő a Messiás, az Isten Fia. Szavai akkor zavarba ejtették a bírakat, az apostolokat azonban megvigasztalták, hitüket megerősítették.

A szomorúság első percei után minden bizonynyal nagy öröm töltötte el az apostolok lelkét, mert láthatták Annak dicsőségét, aki feláldozta magát a Kereszten. Jézus gyakran mondta tanítványainak földi életében: „Ne zavarodjék meg a ti szívetek, nem hagylak árván titeket.” S az apostolok az Olajfák hegyéről lejövet érezték Jézus ígéretének valóságát, szívük erővel és békeséggel telt el, sőt örültek, hogy tanui lehettek az ő dicsőséges mennybemenetelének.

Jófeltétel — Vágyaidat irányítsd a mennyország felé: ott ül a megdicsőült Jézus dicsőségében az Atya jobbjára felül.

AZ ELMÉLKEDÉS TORZSE

Amint láttuk az elmélkedés beszélgetés Istennel. Benső ima, melyet nem nyelvünkkel, hanem szellemi képességeinkkel: értelmünkkel és akaratunkkal, s ezek vezetése alatt képzelő- és emlékezőtehetségünkkel végzünk. A képzeletet és az emlékezetet annál kevésbé hagyhatjuk figyelmen kívül, mert közreműködésük az értelem és akarat helyes munkájának elengedhetetlen föltétele. A következőkben kifejtjük, mikép kell az említett négy lelki képességet elmélkedés közben foglalkoztatni, hogy egymást ne zavarják, hanem összhangzatos együttműködéssel az egész lelket Istenhez emeljék.

1. A képzelőtehetség és az emlékezőtehetség munkája — Nem mindazok a hitigazságok, melyek elmélkedésünk tárgyát képezhetik, alkalmasak arra is, hogy képzelőtehetségünket foglalkoztassák, s közreműködésével világosabbakká, érthetőbbekké váljanak. Erre leginkább oly tárgyak és események alkalmasak, melyek láthatók, hallhatók, egyszóval melyek érzékeink alá esnek. Ha ilyenekről elmélkedünk, leghelyesebben azzal kezdjük, hogy az események külső, érzékelhető körülményeit mint eleven valóságot magunk elé képzeljük. Figyelmünk ilyenkor apró részletekre, mellékes csekélységekre is kiterjedhet. Ha például Krisztus megostorozása képezi elmélkedésünk tárgyát, képzeletünkbe idézzük a jeruzsálemi római helytartóság udvarát, ahol a kegyetlen jelenet megtörtént. Látjuk Jézust, amint az oszlophoz kötik. Látjuk a durvalelkű porosz-

lőkat, amint sátáni dühvel áldozatukra támadnak. Már az első kemény ütések nyomán fölhasad Jézus hátán a bőr, vér serken belőle. Halljuk a korbácsok csattogását, az isteni áldozat sóhajtását. Ha képzeletben látod és halod a borzalmas jelenet szívettépő részleteit, értelem is önként megmozdul: csodálja az Úr türelmét, szelídségét, de főképp végtelen szeretetét, mely értünk, bűnösökért ekkora áldozatra kész. Az értelem nyomában megindul az akarat is. Imádva leborul szenvedő Udvözítője lábához, hogy neki hálát adjon, hogy szíve mélyéből szeresse, hogy minden bűnét, e szenvedések okozóit, útálja és megbánja. Ám mennyire megkönnyíti a képzelet okos szereplése az értelem és akarat munkáját! Mindaméltt nem szabad elfelejtenünk, hogy a képzelet csak segédeszköze az elmélkedésnek. Szerepe csak annyiban fontos, amennyiben az értelem és az akarat működését előkészíti.

Csekély szerepe akad a képzeletnek, ha Isten tulajdonságairól, tökéletességeiről: mindenhatóságáról, végtelenségéről, irgalmáról akarunk elmélkedni. Vagy ha egészen elvont hitigazságok, pl a Szentháromság, az Eucharisztia képezik elmélkedésünk tárgyát. Ezeknél az elvont tárgyaknál nem kell a képzelőtehetség közreműködését erőltetni. Helyette jobb szolgálatot tehet az **emlékezőtehetség**. Idézzük emlékezetünkbe, amit Isten az illető hittitokról kinyilatkoztatott: Krisztusnak, apostolainak, az ószövetségi Szentírásban följegyzett szavait, avagy az Egyháznak arra vontkozó tanítását. Ehhez a rövid visszaemlékezéshez csatoljuk az eleven hit fölindítását, hogy mindent elfogadunk és igaznak tartunk, amit Isten kinyilatkoztatott és Egyháza által higgyük, élénk ad tehát azt a hitágazatot is, amelyet elmélkedésünk tárgyául választottunk.